

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.”

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	4.—
Afzonderlijke nummers	0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □ Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

INHOUD: Onze Koloniale Weermacht. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Pest op Java. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Offie. Berichten. — Ledenlijst.

Onze Koloniale Weermacht.

II.

Ook in de „Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap” had de „verdediging van Indië” de aandacht getrokken, reeds in het eerste jaar van haar oprichting (1866). Sinds echter verliep er bijna een kwart eeuw vóór en aler dit onderwerp daar ondermaal ter sprake werd gebracht en wel door den toenmaligen kapitein Beeger (1889), die de eerste was, die van het juiste beginsel uitging om bij zijn voorstellen rekening te houden met de weermacht, die beschikbaar was en niet met een gewenschte.

Echter vermeende hij, dat een „reorganisatie” van het leger vooraf moest gaan aan het „Ontwerp-verdedigingsstelsel”, waarbij gerekend moest worden op een aantal „Inlanders” twee maal zoo groot als het aantal beschikbare Europeanen.

Ernstig protesteerde de heer Beeger tegen de meening, dat de sleutels van Java achter de Hollandische waterlinie liggen.

Java zou volgens hem het gemakkelijkst te verdedigen zijn door eene vloot. Gelet echter op de benarde finantiën is dat niet mogelijk en... moet de marine zoo sterk mogelijk zijn, daar haar hulp niet ontbeerd kan worden.

Behalve de oorlogshaven Soerabaja is de vluchthaven Tjilatjap voor de koopvaarders noodig. Beiden moeten versterkt worden aan de zee- en aan de landzijde; de verdediging kan niet uitsluitend van de marine gevergd worden.

Aan de verplaatsing van den bestuurszetel in vredetijd valt niet meer te denken; het denkbeeld van eene tijdelijke verplaatsing behoort ook te worden losgelaten. Het leger is dus verplicht, tegen iedere poging van den vijand om zich van Batavia meester te maken, krachtig op te treden.

Na aftrek van detachementen voor Soerabaja, Semarang en Tjilatjap, zouden te Batavia vereenigd kunnen worden 12 bataljons, 4 eskadrons, 6 batterijen enz., wier eerste taak het zijn zou eene landing te Batavia te beletten. Met het oog op de afstanden, waarop de „vermoedelijke” landingsplaatsen van Weltevreden verwijderd zijn, verdeelde hij deze macht in drie ongeveer gelijke deelen, waarvan een deel geplaatst werd aan de kust beoosten Tandjong-Priok, een deel ten Noordwesten van Tangerang en een deel de „reserve” vormde te Weltevreden.

Verder vermeende hij, dat de strandversterkingen van Batavia — tusschen T. Priok en M. Angké — vernieuwd moesten worden.

Nog in de sloepen moet de aanvaller onder infanterie- en artillerievuur genomen worden, het laatste ook af te geven van achter evenwijdig aan de strandlijn opgeworpen, op 2½ KM. van elkaar verwijderd aarden dekkingen.

Gelukte de landing, dan zouden de troepen terugtrekken op „afsluitingsstellingen” op de wegen van de kust naar Batavia.

Moest ook Batavia opgegeven worden, dan zou het leger slechts zoover terugtrekken als noodig was om ongestoord te verzamelen en den troep te ordenen.

Terwijl de aanvaller te Batavia onvermijdelijk eenigen tijd vastgehouden zou worden door verplegingszorgen e. d., moest ons leger telkens weer offensief optreden. Werd de vijand ten slotte overmachtig, dan zou de strijd voortgezet worden in de accessen naar de Preanger.

Wat de hulp der bevolking betreft, de heer Beeger was te dien aanzien niet optimistisch gestemd; hij geloofde, dat zij eene zuivere passieve houding zou aannemen, zolang wij geen échee leden. Van het voeren van den guerilla, door het leger alleen, verwachtte hij geen heil.

Bij de discussie over deze voordracht oordeelde de heer Verstege een sterker leger noodig voor de verdediging van Java, dan we bezaten, voor een groot deel bestaande uit Nederlanders. Eene jaarlijkse suppletie van 1700 man achtte hij onvoldoende.

Van een geheel ander standpunt ging (1893) de te luitenant De Greve uit. Hij vermeende:

1e. De meest rationeele verdediging van een eilandrijk is die door middel van een krachtige marine, die meester kan zijn in de zeeën, welke dat rijk omspoelen, en die in staat is, het overvoeren van een invasie-leger te beletten. Deze wijze van verdediging is echter voor Nederland eene financiële onmogelijkheid en moet dus opgelagen worden aan eene voldoende sterke landmacht, waarbij eene krachtige medewerking van eene goede marine verwacht kan worden.

2e. Java moet in de eerste plaats behouden blijven, daarna Sumatra.

3e. Voor de marine is een oorlogshaven onmisbaar; Soerabaja is daarvoor de aangewezen plaats.

4e. Een defensie-stelsel voor Java kan niet goel zijn, wanneer het niet gebaseerd is op een enkel centraal punt; het meest gewenscht zou het zijn, daarvoor de oorlogshaven te kiezen.

5e. Zoowel uit een staatkundig als commercieel oogpunt legt Oost-Java het meeste gewicht in de schaal; de hoofdverdediging moet dus dáár gevoerd, het centrale punt der defensie dáár gezocht worden.

6e. Uit een algemeen krijgskundig oogpunt komt Soerabaja in de eerste plaats in aanmerking,

het middelpunt der verdediging te zijn, omdat daar de oorlogshaven moet worden ingericht.

Kort daarop (1895) droeg de toenmalige kapitein Koster zijn meening voor omtrent „Nederland's militaire positie in Z.-Azië” en deed hij zich daarbij al dadelijk kennen als aanhanger van de stelling: „de mogendheid, die in 't bezit wil komen van onze O.-Indische bezittingen zal de voorkeur geven aan den korteren weg over den IJssel en de Waal, dan aan den langeren en meer kostbaren weg door Straat Soenda.”

Voorts gaf hij als zijne meening te kennen:

a. dat in onze O.-Indische bezittingen groote nationale bewegingen weinig waarschijnlijk zijn te achten, zelfs niet als eenmaal het volk ginds een hooger graad van intellectueele ontwikkeling zal hebben bereikt;

b. dat hij geheel instemde met de denkbeelden van den oud-Minister van Koloniën De Waal, wat betreft het gevaar, hetwelk wij voor onze Aziatische bezittingen van Engeland te duchten zouden hebben, nl. dat dit denkbeeldig is, en dat op Englands politieke gezindheid jegens ons zelfs kan worden vertrouwd, sinds de vrijzinnige wijziging onzer Indische handelswetgeving; voorts, dat Engeland, reeds van ouds belanghebbende bij den voortduur van Nederland als onafhankelijke staat, helen, indien wij door een andere mogendheid werden aangevallen, met meer warmte dan voorheen tegen haar zou optreden;

c. dat hij niet geloofde aan de verovering van N.-Indië als eene op zichzelf staande handeling door eenige mogendheid;

d. dat de stelling: „de verdediging van N.-Indië berust op de onwankelbare trouw der inlandische bevolking” zeer aanvechtbaar is;

e. dat eventueele conflicten niet bezworen kunnen worden door een verdedigingsstelsel uitsluitend voor Java en dan nog wel voor een zeer klein deel daarvan en dat het van troepen ontblooten onzer B.B., als er gevaar voor uitheemsche aanranding bestaat, de kwaal eer verergert;

f. dat het meest werkzame middel tegen dergelijke eventualiteiten is eene zoo krachtig mogelijke marine, wier taak, in internationale richting, nog om andere redenen eene zekere machtsontwikkeling vordert en wel voor handhaving der neutraliteit.

Bij de discussie zeide de latere G.-G. Rooseboom: „Ik zie in de nabuurschap van de Engelschen voor ons bezit in den Ind. Archipel eerder een reden van gerustheid dan van vrees”, terwijl tenslotte de heer Koster nogmaals opmerkte: „Voor de verdediging van N.-Indië tegen vreemde aanranding, van welken aard deze ook zij, moeten wij de hoofdkracht zoeken in onze marine.

Bij de hierop volgende „discussie”, ingled door den heer Kielstra, gaf deze als zijne meening:

a. Het komt mij voor, dat men zijn cischen niet hooger mag stellen, dan dat het (N.-I.) leger zoo

moet zijn georganiseerd, dat het in staat zij, het Nederlandsche gezag te handhaven tegen inwendige beroeringen en oproerige vazallen, m. a. w. dat bij de organisatie geen rekening kan worden gehouden met buitenlandsche, maar alleen met inlandsche vijanden.

b. Het meest werkzame middel tegen uitheemsche aanranding is een zoo krachtig mogelijke marine.

c. Eene verplaatsing van den bestuurszetel zal — voor de defensie — van veel grooter waarde zijn dan versterking van Batavia, in welken vorm ook.

d. Er zijn aanwijzingen te over om het vermoeden te rechtvaardigen, dat wij wel op de afhankelijkheid en trouw aan de Inlanders zullen mogen rekenen, nl. wanneer Indië bestuurd wordt in het belang der Indiërs.

In 1899 gaf de heer Breijer eenige beschouwingen over het behoud van ons koloniaal bezit.

De slotsom zijner beschouwingen was, dat zoowel de tegenwoordige positie van Nederland in Europa als de wijze, waarop het heerschappij voert over zijn koloniën, meer en meer krachtige waarborgen voor het behoud daarvan vormen en dat wij geen enkele reden hebben om dit bezit van eenige zijde bedreigd te achten.

De rechtstreeksche gevolgen van den Spaansch-Amerikaanschen oorlog acht spreker echter niet geheel in ons belang.

Het optreden van de Vereen. Staten als koloniale mogendheid, samenvallende met de snelle ontwikkeling van Japan en de verbrekking van een deel van China's kustgebied, kan de kans op wrijvingen en botsingen niet anders dan grooter hebben gemaakt.

De zich in O.-Azië ontwikkelende toestanden leggen ons den plicht op, meer dan voorheen bedacht te zijn op de mogelijkheid van schending der neutraliteit.

Den ernstigen wil te toonen, onze neutraliteit met klem te handhaven en dus ook de macht daartoe te bezitten, is een eisch, waaraan wij ons niet mogen onttrekken.

Voorts, naar aanleiding van het verloop van den Spaansch-Amerikaanschen oorlog en de beschouwingen over de toestanden in onze bezittingen:

De zorg voor onze strijdkrachten zou in hoofdzaak en in de volgorde der urgentie zich moeten uitstrekken over:

1e. het steeds sterk genoeg en volledig geschikt zijn voor de hoofdtak, nl. die tegen de overheerschte volken in den archipel, waarbij aan het leger het leeuwenaandeel is toegewezen;

2e. het bezitten en onderhouden van eene krachtige scheepsmacht voor de handhaving onzer neutraliteit en de afweer van aanvallen van buiten;

3e. het inrichten ten behoeve van deze vloot van eene op zichzelf verdedigbare operatie-basis;

4e. het versterken onzer strijdmacht te land, bepaaldelijk met het oog op den strijd op Java.

Ongeveer terzelfder tijd verscheen in „De Indische Gids” (1899/1900) een uitstekend artikel: „De verdediging van N.-Indië”.

De schrijver stelt voorop, dat Indië niet achter de N.-H. waterlinie moet worden verdedigd en betwijfelt voorts ernstig of de inlandsche bevolking ons bij een oorlog met een B. V. trouw zal blijven.

Aan het slot zijner beschouwingen zegt de schrijver: 1e. De toestand en de sterkte der marine in Indië noodzaken het leger bij die verdediging de hoofdrol te spelen.

2e. De sterkte van het leger gedooft slechts Java krachtig te verdedigen, een eisch, die te meer klemmt, omdat het verlies van dit eiland, hoofdzetel van ons bestuur, dat van de overige bezittingen na zich sleept.

Voorts zegt de schrijver: De vaststelling van een goed plan van verdediging heeft tot dusverre schipbreuk geleden door twee moeilijk op te lossen hoofdquaestien, nl.:

a. de verplaatsing van den bestuurszetel;

b. de keuze der oorlogshaven.

In 1902 gaf de heer De Greve nog eenige beschouwingen over de verhooging der weerkracht van N.-Indië en beweerde:

1e. Een eventuele tegenstander zal aanvankelijk wel met geen grooter macht komen dan plm. 45000 man, waaronder 31 à 32000 man infanterie, waarvan al spoedig, door klimaats-invloeden, niet veel meer

dan 25 à 26000 man infanterie beschikbaar zal zijn.

2e. Wij kunnen daar thans tegenover stellen 10000 geweren, plus de buiten het leger staande korpsen, die totaal plm. 3000 man sterk zijn en welke hulp-troepen de spreker geenszins van onwaarde acht, mits er Europeesche officieren en kader aan worden toegevoegd, waarvan bij de bestaande formatie geen sprake kan zijn. Verhooging der weerkracht op Java is dus noodzakelijk.

3e. Verkregen moet dat worden door:

a. het aantal non-combattanten tot een minimum terug te brengen;

b. het in 't leven roepen van eene reserve op Java van in het leger gediend hebbende militairen;

c. het instellen van eene militie onder de Europeesche ingezetenen;

d. belangrijke uitbreiding van de troepen in het genre der barisan.

(Wordt vervolgd).

PEST OP JAVA.

Overzicht der 14-daagsche opgaven, welke officieel zijn verstrekt van de nieuwe pestgevallen en 't aantal overledenen op Java over de laatste zes maanden.

1912-1913.			
9-22 Oct.	89	geval-	Malang.
23 Oct.-5 Nov.	87	over-	
6-19 Nov.	83	leden	
20 Nov.-3 Dec.	118	geval-	Madioen.
4-17 Dec.	171	over-	
18-31 Dec.	147	leden	
1-14 Jan. 1913.	134	geval-	Soerabaja.
15-28 Jan.	133	over-	
29 Jan.-11 Febr.	188	leden	
12-25 Febr.	172	geval-	Kediri.
26 Febr.-11 Mrt.	126	over-	
12-25 Mrt.	141	leden	
25 Mrt.-8 April	141	geval-	Toeloeng-
	265	over-	agoeng.
	17	leden	
	17	geval-	Paree.
	5	over-	
	5	leden	
	44	geval-	Totaal
	43	over-	
	43	leden	
	6	geval-	
	2	over-	
	1	leden	
	6	geval-	
	2	over-	
	1	leden	
	2	geval-	
	2	over-	
	2	leden	
	2	geval-	
	2	over-	
	2	leden	
	151	geval-	
	147	over-	
	138	leden	
	128	geval-	
	123	over-	
	168	leden	
	164	geval-	
	278	over-	
	249	leden	
	240	geval-	
	240	over-	
	289	leden	
	272	geval-	
	254	over-	
	247	leden	
	218	geval-	
	215	over-	
	217	leden	
	211	geval-	
	329	over-	
	343	leden	
	2970	geval-	
	2841	over-	
		leden	

Uit de O.-I. Mail.

Gezondheidstoestand. Nog telkens kwamen half Maart jl. enkele pestgevallen met doodelijken afloop te Soerabaja voor. De N. Soer. Crt. meldt, dat in de afdeling Djember in de tweede week van Maart 86 pokkengevallen zijn voorgekomen, waarvan er 17 een doodelijk verloop hadden.

Te Makassar deed zich 10 Maart een geval van cholera voor.

Het Leger des Heils hield in de Sociëteit te Bandoeng een welkomstdemonstratie. Dank zij de gemaakte propaganda was het publiek in grooten getale opgekomen. Kolonel en mevrouw De Groot gaven een overzicht van het streven der groote wereldorganisatie, welke het Leger des Heils is. Den volgenden morgen ontving het Leger een gift van f 1000.

De Chineesche gezant. De Chineesche gezant, die de hoofdplaatsen van Java bezocht, is naar Singapore vertrokken. Hij werd uitgeleide gedaan door een versierde prauw, waarin bestuursleden van verschillende Chineesche verenigingen.

Inlandsch concubinaat. De N. Soer. Crt. vernam, dat de Iegercommandant gelast heeft, gegevins te verzamelen omtrent het inl. concubinaat in het leger.

De Indische Partij. Het clubgebouw der Ind. Partij is door de politie gesloten. Het verzoek is gedaan om er een sociëteit van te maken. Een beslissing is nog niet genomen.

Onder het hoofd „Op audiëntie” schrijft De Java-bode van 17 Maart jl.:

„Drie hoofdbestuurders der Indische Partij, de hh.

G. Lörcher's
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
 voor Uitrustingen
 Hoogstr. 32-32^a Den Haag

PERRY & CO
MAILKOFFERS.
DEKSTOLEN.
HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
 HOFSMEDEN
 PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767
FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
 EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
 KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
 School- en Pensioengeld internaat f 800.—
 Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—
 De Directrice: A. J. NELCK.

ONDER DEN SINT MAARTEN
 — WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
 10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK - DAMES-KLEERMAKER.
 Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
 ■ ■ ■
 Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
 - en TAILOR-MADE COSTUMES -
 NAAR MAAT.

WAROONG DJAWA
 INDISCH RESTAURANT
 à la Carte
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
 TELEPHOON No. 4882.
 Dagelijks geopend van 12-7 uur. Voor uitzending wordt f 0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

De Hollandsche Nijverheid
 PLEIN 12 :: DEN HAAG
 BESTE EN GOEDKOOPSTE ADRES VOOR EIGENGEMAAKTE
Dames- en Kinderondergoederen
 KINDERJURKEN, KINDERMANTELS EN KINDERHOEDEN

Douwes Dekker, Tjipto Mangoenkoesoemo en v. Ham, zijn gisteren door den Landvoogd in gehoor ontvangen. Niet in hun kwaliteit van hoofdbestuurders der verboden I. P. natuurlijk, maar als gewone burgers — wat niet wegneemt, dat het onderhoud liep over de partij en de beslissing der regeering omtrent haar.

Aan het verslag, dat de *Expres* van deze auditie geeft ontleenen wij het volgende:

De heer Douwes Dekker, die het woord voerde, wees er op, dat het hoofdbestuur der I. P. van den aanvang zijner installatie af, zich naar buiten geuit heeft op gematigde, zeker niet op revolutionaire wijze, dat dit hoofdbestuur geen tendenz mocht worden toegeschreven, bedreigende de openbare orde.

De landvoogd ging hierna inderdaad ook accoord, maar verklaarde niettemin, dat „de partij doortrokken was van den geest van D. D.” tegen het Nederlandsch gezag gericht, en derhalve niet te stemmen door de Regeering.

D. D. bestreed deze opvatting vergeefs. De landvoogd wilde geen scheiding zien tusschen de I. P. en D. D.

„De Regeering bestrijdt U niet,” zeide Zijne Excellentie tot D. D., „maar uw geest.”

D. D. voerde aan, dat, indien hij getroffen diende te worden, de Regeering de wetten te harer beschikking had, dat het naar buiten ook den indruk maakte, als vervolgde de Regeering hem in zijn persoon, dat hij zich daarover niet beklaagde en ook nimmer zou beklagen, wijl hij steeds bereid zou zijn, de consequenties van zijn handelingen te dragen, maar dat niettemin onmogelijk zijn daden op de I. P. gewroken konden worden, te minder, waar, daar de landvoogd zelf verklaard had, aan het formeele bezwaar in de aanvankelijke statuten der I. P., door het tweede request, tegemoet gekomen was.

De landvoogd bleef er bij, dat het de geest van D. D. was en niet zijn persoon, die in de I. P. bestreden diende te worden, en dat ook D. D.'s altreden als voorzitter, het karakter der partij niet zou veranderen.

In den loop van het onderhoud verklaarde de gouverneur-generaal, dat Nederland aan Indië nimmer een onafhankelijk volksbestaan zou schenken.

Het onderhoud eindigde met de mededeeling van den heer D. D. aan den landvoogd, onder verwijzing naar artikel 7 van de strafverordening, dat bij het hoofdbestuur der I. P. van verschillende zijden zijn ingekomen aanvragen om advies omtrent en mededeelingen van een overgang van Indiërs van gemengd bloed, z.g. christenen, tot den Islam, vermoedelijk uit overweging, dat een organisatie van de patriotische elementen van Indië een dringende eisch des tijds is.

De *Javabode* besluit: „De verklaring van Z. E., dat Nederland aan Indië nimmer een onafhankelijk volksbestaan zal schenken, noemt de *Expres* „van gewichtige betekenis”. Ce lijkt ons heel gewoon. Wij zien in deze uitspraak niet anders dan de verklaring, dat Nederland zijn koloniën wenscht te behouden. Zelfbestuur kan Indië krijgen, zoodra Nederland het daarvoor rijp acht, maar het is te veel gevergd van een koloniale mogendheid te vragen, dat zij aan haar kolonie onafhankelijkheid zal geven. Daarvoor koloniseert een land toch waarlijk niet!”

Orgaan van den pandhuisbond. De uitgave van het orgaan van den pandhuisdienst is vertraagd, doordat de beslissing van den hoofdinspecteur betreffende de opheffing van het besluit, verbiedende de ambtenaren om in dagbladen te schrijven, uitblijft. Zoo lezen wij in het *Soer. Hbl.*

Spoorexamen. De *N. Soer. Crt.* meldt, dat de regeering besloten heeft in 1915 bij de spoorwegen een staatsexamen in te voeren voor verschillende betrekkingen. Hiervoor zal een vaste commissie worden benoemd, die over geheel Java zal rondreizen.

De Semarangse tentoonstelling. Naar hetzelfde blad vernam, bestaat er kans, dat een groot feestgebouw zal worden gebouwd op het terrein van de Koloniale tentoonstelling te Semarang door den Chineeschen miljonair Oei Tjong Ham. Ook zal op diens kosten een race-baan worden aangelegd. Het gewest Soerabaja zal op de Semarangse tentoonstelling uitkomen in eigen paviljoen met een inzending van 27 rubrieken. De kosten zullen ongeveer f 40.000 bedragen.

De Sarikat Islam. Het plan bestaat om op het congres van Sarikat Islam de oprichting van een Natio-

nale Javasche bankinstelling te bespreken en na het congres een deputatie naar den landvoogd te zenden.

De deputatie zou den gouverneur-generaal verklaren, dat de vereeniging niet gericht is tegen het Nederlandsche gezag.

Slecht is daarmee te rijmen het bericht in de Ind. bladen, dat aan de Europeesche politie-beambten te Solo is gelast voortaan in dienst revolvers bij zich te dragen, in verband met het agressief optreden van sommige leden van Sarikat Islam.

Een goed werk deed die vereeniging zeker niet met het houden van een fancy-fair ten voordeels der *Int. Meisjesschool Mardi Kenja* te Soerabaja. Wij lezen daarover in de *N. Soer. Crt.*:

Het comité bestaat uit: den regent van Soerabaja, beschermheer; den patih, eerevoorzitter; O. S. Tjokroaminoto, voorzitter; R. Hardiwidjojo, secretaris; den dokter-djawa R. Salim, Oerip en R. Stamboel, M. Tondokoesoemo en de ass-welono's van Krebangan, Njamploengan, Kapasan, Paneleh, Koepang en Kranggan als commissarissen.

Er zijn de volgende afdelingen: handwerken, gemaakt door meisjes van de scholen *Mardi Kenja* en *Keoetaman*; inlandsche nijverheid, kleeding, hoofddeksels, schoeisel, goud- en zilverwerken; voorwerpen uit vroegeren tijd; eetwaren, dranken enz.; hiërnder behooren: een restaurant der *Sarikat Islam* en verschillende waroengs, waar echt Javaansche spijzen zullen worden verkocht; verder verschillende vernakelijkheden.

De fancy-fair werd druk bezocht.

Suriname.

Met 33 tegen 29 stemmen heeft de Tweede Kamer in de vergadering van 9 April de *West-Indische Cultuurbank* verworpen.

Een partij-stemming is het niet geweest. Wat voor stemming het wel geweest is, is moeilijk uit te maken. Reeds dagen te voren hadden wij hooren mompelen, dat het wetsvoorstel verworpen zou worden. Hoe het ook zij: Amsterdam heeft het tegen Rotterdam gewonnen. Of Suriname daar wel bij zal varen? Niet zoo heel lang geleden hadden wij aanleiding hier de vraag te stellen: welk Nederlandsch historicus wil de taak aanvaarden Amsterdams aandeel in den kwijnenden toestand van Suriname na te vorsch? Deze vraag zij hier herhaald.

Van al de leden, die het woord voerden, was Dr. Bos de eenige, die blijk gaf inzicht in den toestand der kolonie en in bankzaken te hebben. De *West-Indische specialiteit*, de heer Van Vuuren — toekomstig Gouverneur van Curaçao?? — had weer het hoogste woord en kon niet van zich verkrijgen de gelegenheid ongebruikt te laten om een beminnelijke opmerking naar de kolonisten te slingeren. Het verwonderde hem niet, dat men uit Suriname den Minister had getelegrafeerd, dat men daar de cultuurbank wenschte. Geld grijpen ze met beide handen aan, behalve als het is voor „geestelijke doeleinden”. Is het den heer Van Vuuren om waarheid te doen, hij make voor zich een graphische voorstelling van den loop der subsidiën voor onderwijs aan de Evangelische Broedergemeente, de Roomsche-Katholieke missie en de Vrije Evangelisatie in Suriname van af het bestaan der Koloniale Staten tot heden. Misschien zullen deze drie lijnen hem er toe brengen in de Kamer op te biechten, dat hij gezondigd heeft tegen de kolonisten.

Voor hen, die in deze koloniën belang stellen, is het geruststellend, dat de Kamer zooveel koloniale specialiteiten telt, zooveel mannen nl., die zonder de argumenten vóór en tegen te behoeven aan te hooren, in de vergaderzaal stroomen om hun stem uit te brengen.

De Minister heeft zich afgesloofd om de Kamer te overtuigen, dat zij een zware verantwoordelijkheid op zich laadt als zij het wetsontwerp afstemt; alle moeilijkheden zouden dan in de kolonie voortduren, zonder dat de Minister er iets aan zal kunnen doen. Het was geen voorstel om maar iets te doen, maar het eenig mogelijke. Het mocht niet baten.

Ook het Ernstig beroep op het Moederland, door den redacteur van *De West*, den heer W. Kraan, in *De Nieuwe Cour.* van 5 April ingezonden, bleek de stem van een roepende in de woestijn te zijn.

De overzichtschrjver van de *N. R. Ct.* — *Och-* tendblad van 10 April — eindigt zijne beschouwingen aldus: „Thans blijft het perspectief somber. En

Hillmer & Co.
Noordeinde 58. Telef. 1667.
PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.
ENGELSCHHE HEMDEN
steeds de nieuwste Dessins
van af f 2.50.
Rijke keuze **DASSEN.**
Gemaakte en Zelfbinders.

N. V. ELECTRICHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” DEN HAAG.

RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,
: WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT. :

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

KLEERMAKERIJ E. STAAL

LANGE HOUTSTRAAT 18 - Telef. 3535

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer”,

„Groot-Hæsebroek”

- of „De Pauw”. -

■ ■ ■

Inlichtingen te bekomen bij de bekende
: Kantoren. :

in Suriname is men wachtsmoede. Maar men zal daar geduld moeten oefenen, hopen op betere tijden. En tegelijk doen wat uit eigen kracht verricht kan worden. Ziehier een zwakke prikkel, doch tevens — het is waar — een schrale troost."

Wij vragen ons af wat er gebeuren moet als de zwakken onder de planters, niet over de geldmiddelen beschikkende om de cultuur voort te zetten, hunne immigranten niet langer aan den arbeid kunnen houden? Zal het gouvernement die moeten overnemen, voor zooveel andere ondernemingen dat niet kunnen doen?

Wij willen van deze zaak niet afstappen zonder de aandacht te vestigen op een opmerking van den heer Van Vuuren. Over de telegrammen uit Suriname sprekende, zeide hij: „Maar toen gouverneur Fock de bacoventuur nader wilde steunen, kwamen er ook telegrammen. De Kamer noch de Minister lieten zich toen echter beïnvloeden."

Als de heer Van Vuuren, na al de misere van den laatsten tijd in de kolonie, nog niet heeft ingezien, dat de Kamer een grooten blunder heeft begaan toen zij den Minister volgde, die op zijn beurt zich hield aan het advies van de heeren Cremer e.s., dan is hij niet te verbeteren. Wij bevelen hem de lezing aan van Mr. Smidt's brochure „Suriname en Nederland na aar aanleiding van de bacoventuur" en geven hem bovendien den raad de onderteekeningen na te zien van de bewuste telegrammen uit Suriname. Misschien vindt hij daaronder handteekeningen van menschen, die ook voelen voor „geestelijke doeleinden".

Had men toen den wijzen raad gevolgd van den heer Van Karnebeek, de kolonie zou niet in de impasse geraakt zijn, waarin zij zich nu bevindt.

In een hoofdartikel over de begroting voor 1914 spreekt De West van 18 Maart de hoop uit, dat de Staten dit jaar het debat niet zullen verwateren door lange redevoeringen over futiliteiten. Er zijn — meent het blad — zaken, die meer de aandacht waard zijn:

„Zoo bijvoorbeeld zou een krachtig protest op zijn plaats zijn tegen het ergerlijke feit, dat de uitgestrekte landstreek tusschen de Coeroeni en de New River klakkeloos is prijs gegeven aan Engeland. Grooter bewijs van onverschilligheid voor Suriname is wel niet denkbaar, daar er goede reizen is voor de veronderstelling, dat een onderzoek ingesteld door een gemeenschappelijke grenscommissie, in ons voordeel zou zijn uitgevallen.

Ook zou het goed zijn, indien de Staten eñparig den wensch uitspraken, dat stappen worden genomen om zoo spoedig mogelijk de door het syndicaat Tiffany aangevraagde goudbaggerconcessie in de Marowijne te kunnen verleenen, zonder te wachten op de reeds tientallen van jaren hangende diplomatieke regeling der grenzen. Het is onverantwoordelijk, dat aan de kolonie, die in een toestand verkeert als de onze, nog langer het voordeel wordt onthouden van een kapitaalcrachtige, op groote schaal werkende onderneming. Een regeling met Fransch Guyana — waarbij in afwachting van de oplossing van het grensgeschil de retributie wordt verdeeld tusschen beide koloniën — is, zegt men, waarschijnlijk mogelijk."

Ook deze gouverneur peult aan de tijdschotten. Wij hopen, dat de Staten niet zullen meegaan met den gouverneur, die het nut van deze instelling niet schijnt te beseffen. En mocht de gouverneur trachten op het Plein alhier zijn zin door te drijven, dan verwachten wij, dat de Minister deze poging zal afwijzen.

De West acht het de moeite waard, dat de Staten zullen vernemen, hoe het staat met de overweging om te Paramaribo een station voor draadlooze telegraphie op te richten. „Suriname schijnt van alle West-Indiën weder de laatste te moeten zijn om deze moderne uitvinding te passen".

Van de serie reisbrieven van mevrouw W(ijaneads) F(rancken)—D(yserinck) in het Algemeen Handelsblad hebben wij, voor zooveel ze over Suriname handelen, nu kennis genomen. Hier is een beminnelijke, temperamentvolle vrouw aan het woord, die ter dege uit haar oogen kijkt, maar nu en dan — ook dat is vrouwelijk — wel wat suet t. haar conclusies wipt en daardoor menigmaal er naast is. Een verblijf van 9 dagen is ook wel heel kort voor een behoorlijke waarneming, ook al heeft men zich

door lectuur voorbereid; vooral met het kwistig uitdeelen van lof en blaam moet men voorzichtig zijn bij zoo korte waarneming, wil men niet onbillijk worden. Natuurlijk is er in elk land veel, dat men eerst bij langer verblijf leert begrijpen. In elk geval moet geconstateerd worden, dat de reizigster minder de plank mis slaat dan menig Engelsch, Fransch of Duitsch toerist, die een week in Holland geweest is en er nu genoeg van meent te weten om een boek over het land te lanceeren.

Wij kunnen ons voorstellen, dat mevr. W. F. zich aan veel, dat ze zag, geërgerd heeft, vooral bij de vergelijking met Britsch-Guiana en Trinidad. Als zij het Koloniaal Weekblad leest, zal zij menigmaal hebben opgemerkt, dat wij op veel verkeers hebben gewezen, dat haar ook opgevallen is. Al wat zij schrijft over de totale afwezigheid van hygiënische maatregelen is volkomen juist; maar in dien toestand zal er geen verbetering komen zolang niet een geneesheer-hygienist als gouverneur naar Suriname gaat. Meer dan eens hebben wij in dit blad hierop gewezen. Jaren vóór men in de Britsche kolonie maatregelen nam om het kweken van muskieten strafbaar te stellen, werd dit in Suriname voorgesteld — niet door een medicus — maar de voorsteller werd uitgelachen. Zulk een voorschrift zou strijden met de vrijheid der burgers! Wanneer iemand tijgers of vergiftige slangen zou kweken en die loslaten, zou men hen kunnen straffen, niet als hij muskieten, die heel wat gevaarlijker zijn dan tijgers of slangen, de gelegenheid geeft uit te broeden en die over zijn burens loslaat. Door middel van de scholen tracht men sedert jaren den kinderen eenige begrippen van hygiëne bij te brengen, maar waar het bestuur zoo slecht voorgeat, is daar weinig van te verwachten. De regeering acht het ambt van geneeskundig inspecteur overbodig. Wij hebben er meermalen op aangedrongen een knap hygiënist als inspecteur er heen te zenden, tezamen met een bekwaam entomoloog. Bestrijding van de lepra, de malaria, de filariose en de anchylostomiasis moest de eerste zorg van bestuur en regeering zijn. Dat wil men niet inzien. Zendt men er geen hygiënist als gouverneur heen, dan zou men van den titularis — hij zij jurist, ingenieur of oud-officier van land- of zeemacht — op zijn minst genomen eischen, dat hij de zeereis benut om Ronald Ross' „Mosquito brigades and how to organise them" of een van Sir Robert Boyce's werken „Mosquito or man?" en „Health progress and administration in the West-Indies" te bestudeeren.

Hoe men in Suriname denkt over muskietenbestrijding moge hieruit blijken, dat men in het onlangs verschenen verslag over den woningtoestand in de kolonie heeft weggelaten de onder de bijlagen genoemde „Waarschuwing voor het muskietengevaar, van Ronald Ross en Robert Boyce". Of heeft men, wat wij hier niet weten, die bijlage afzonderlijk en zeer ruim verspreid?

Wat mevr. W. F. over de kleeding der „koto-misies" zegt, onderschrijven wij niet. Ook de jonge negerinnen en mulatinnen hebben mooie vormen, die niet behoeven schuil te gaan onder een wanstaltige kleeding.

Daarentegen stemmen wij van harte in met hetgeen zij zegt over het gas. Het is meer dan ergerlijk, dat Paramaribo in 1909 gas kreeg in plaats van electrisch licht, het voor de tropen aangewezen licht. Er waren er in Suriname, die hiervoor streden, maar zonder succes. Het ergerlijkste was, dat men in Suriname besloot tot gasverlichting op hetzelfde oogenblik, dat men in Demerary de gasverlichting opgaf.

Volkomen gelijk heeft de reizigster ook, waar zij het heeft over den onwijzen dwang tot kleeding in zoo'n warm land. Ook daarover heeft het Koloniaal Weekblad het zijne gezegd, toevallig met verwijzing naar dezelfde kiek in Rodways' „Guiana, British, Dutch and French", waarover mevr. F. schrijft.

De oude, onjuiste beschrijving van de „pepperpot" moet zoo waar weer dienst doen, de pot, waaruit „een stukje vleesch van gisteren en een van vier jaar geleden" kan worden opgevischt. Dat een man zich zoo iets op de mouw laat spelden, soit. Maar een vrouw, al is ze geen keukenprinses, moest beter weten.

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - Telefoon 713
SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

RIPPEN
PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN STEMMEN

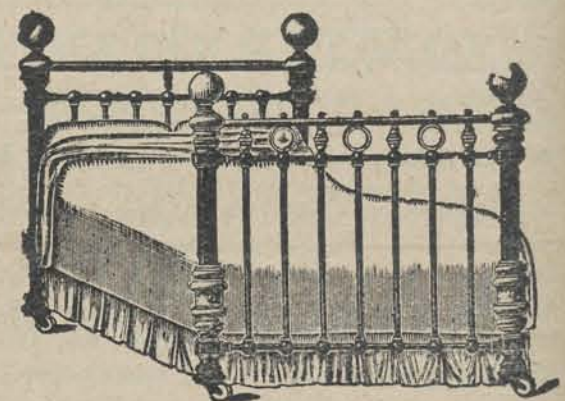
DAMES- EN HEEREN-MODEARTIKELEN.

Handschoenen

VAN BOMMEL
Telefoon 5501

DEN HAAG VLAMINGSTRAAT 8-10

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE —
PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

□ **Koninklijke** □
Brood- en Beschuifabriek
LENSVELT NICOLA
VEENESTRAAT 23 DEN HAAG
LUNCHROOM

Specialiteit:

□ HAAGSCHE BESCHUIT □
ROGGEBROOD IN BLIK VOOR EXPORT

Vermakelijk komt uit de oude doos de beschrijving van een planter door Stedman die van 1772—1777 in Suriname geweest is.

Onze ruimte laat niet toe meer over deze zeer interessante reisbrieven te zeggen. Ongetwijfeld zullen de vrouwen in Suriname haar voordeel doen met vele goede opmerkingen en menigen welgemeenden raad. Willen deze haar bereiken, dan moeten de brieven niet verspreid blijven in verschillende nummers van een dagblad, maar in een bundel worden uitgegeven, duchtig herzien, om er uit te laten wat niet juist is.

Curaçao.

Over de bij den Kolonialen Raad ingediende begrooting (zie ons vorig nummer) is de Amigoe zeer optimistisch gestemd. Het blad zegt, dat deze een doorlopende verrassing is en verder:

„Als eerste verrassing mogen wij wel noemen dat Nederland voor de begrooting van 1914 f 24.517 minder dan voor 1913 zal hebben bij te passen, terwijl Curaçao toch een p.m. f 9000 meer zal kunnen uitgeven, omdat onze eigen middelen ruim f 33.000 hooger geraamd zijn. Onze schuld vermindert derhalve en de eigen middelen nemen toe; een dubbele vooruitgang bijgevolg.

Dat de Gouverneur ten volle gerechtigd is de eigen inkomsten voor 1914 ruim f 33.000 hooger te ramen, blijkt uit het feit, dat in 1912 reeds f 25.695 meer ontvangen werd dan was geraamd.

In 2 jaar tijds, in 1913 en gedurende 1914, zullen alle inkomsten tesamen toch nog wel f 8000 toenemen en een vermeerdering van f 33.000 te boeken vallen.

„Als de uitgaven niet tegenvallen”, zal misschien iemand zeggen.

„Dat is bij deze begrooting bijna niet meer mogelijk”, zouden wij willen antwoorden. Alle mogelijke uitgaven zijn voorzien, een memoriepost komt zoo goed als niet voor.

In 1912 werd slechts f 5.550 meer uitgegeven dan was geraamd. Kan het mooier?

Onder het bestuur van Gouverneur Nuyens gaan wij veilig, en hebben gezonde hoop op een betere toekomst.

Met een kort overzicht van de nieuwe begrooting willen wij ditmaal onze beschouwing besluiten.

Voor 1914 zijn geraamd: de ontvangsten op f 711.234, de uitgaven op f 1.026.866, zoodat Nederland zal hebben bij te passen f 315.632. Voor 1913 was de Rijkssubsidie geraamd op f 340.149.

Curaçao gaat derhalve vooruit; het blijkt weder uit deze begrooting.

Het kan meer geld uitgeven uit eigen middelen en heeft minder steun noodig van het Moederland”.

Hoewel wij gaarne erkennen, dat deze cijfers gunstig toeschijnen, moet de Amigoe toch niet vergeten, dat op de begrooting voor 1914 geen kredieten uitgetrokken zijn voor nieuwe maatregelen, die eenigen invloed kunnen hebben op den gang van zaken. Op de begrooting van 1912 was f 52000 voor een zandzuiger (die er nog steeds niet is) uitgetrokken en f 51000 voor havenverbetering, terwijl er nu alleen een memoriepost op de begrooting staat voor de verbetering van de St. Annabaai. Met de navolgende beschouwingen over de vooruitzichten van Curaçao, die de Amigoe onder den titel „Curaçao vooruit” beschrijft, kunnen we ons beter vereenigen.

„De waarde van den algemeenen uitvoer der geheele kolonie bedroeg: in 1909 f 1.013.587; 1910 f 1.121.105; 1911 f 1.952.330; 1912 f 2.425.541.

Onze algemeene uitvoer naar het Buitenland is in vier jaar tijds meer dan verdubbeld!

Gaat Curaçao vooruit of niet?

De waarde der uitgevoerde hoeden bedroeg in 1909 f 263.082; 1910 f 220.715; 1911 f 443.703; 1912 f 794.240.

In vier jaar tijds is de waarde der uitgevoerde hoeden verdrievoudigd.

Aan de verschillende booten, die onze haven aandeden, werd geleverd aan steenkool in 1911 34.516 ton voor een waarde van f 516.996; in 1912 54.211 ton voor een waarde van f 729.475.

Als kolonstation begint Curaçao iets te beteekenen. Op de Bovenwindsche eilanden werd aan katoen

uitgevoerd in 1909 voor een waarde van f 15.151; 1910 voor f 16.672; 1911 voor f 37.360; 1912 voor f 70.674.

Ook daar dus nieuw leven, en een goede bron van inkomsten voor de bewoners.

Aruba en Bonaire zullen de voordeelen onderhouden hebben van een goed aloë-jaar.

In 1909 werd uitgevoerd voor een waarde van f 132.092; 1910 voor f 122.942; 1911 voor f 196.173; 1912 voor f 163.394.

Met de Dividivi gaat het slecht.

In 1909 uitgevoerd voor f 96.106; 1910 voor f 114.835; 1911 voor f 123.271; 1912 voor f 64.657.

We hebben ons beperkt tot een kort overzicht der voornaamste uitvoer-artikelen. Als wij nu bedenken, dat de hoedenindustrie onder de goede zorgen van het Koloniaal Bestuur zich ongetwijfeld nog sterker zal ontwikkelen; de steenkolenlevering nog pas in haar eerste begin is; de katoencultuur nog nieuw kan genoemd worden, en dit jaar bijzondere zorg zal besteed worden aan verbetering der aloëvelden op Aruba; dan hebben wij alle reizen om de toekomst, met de heropening der St. Barbara-mijnen in 't verschiet, rooskleurig te noemen en uit te roepen: Curaçao gaat vooruit!”

Ten gevolge van de ontslagneming van den heer de Vries als lid van den Kolonialen Raad zijn kandidaten gekozen ter voordracht voor de vervulling der vacature.

Met algemeene stemmen werd gekozen als voorloopig candidaat de heer Mr. B. de Gaay Fortman en als 2e candidaat de heer G. H. van der Linde Schotborgh.

Uit de Cur. Crt.:

„Van de gelegenheid om Zaterdag- en Zondagavond in het lokaal van den vlechtsursus op Pietermaai de voorwerpen te bezichtigen, welke naar de Tentoonstelling „De Vrouw 1813—1913” zullen worden opgezonden, werd een druk gebruik gemaakt.

Voornamelijk zag men daar handwerken, stroo-hoeden en aangekleede poppen. Onder het tentoon-gestelde bevonden zich eenige voorwerpen, welke mooi afgewerkt zijn en, naar wij hopen, in Holland een goeden indruk zullen maken”.

De W e k k e r vermeldt:

De mijn-ingenieur, de heer G. Duifjes, Donderdag 6 dezer met bestemming naar Nederland vertrokken, zal vermoedelijk in April a.s. naar ons eiland terugkeeren, om een begin te maken met de werkzaamheden op de plantage „Noordkant” alhier.

Met genoegen lezen wij, dat in de begrooting voorgesteld wordt om den gezaghebber van Eustatius, den heer van Groll, die zooveel voor de ontwikkeling van de katoencultuur op dit eiland deed, boven zijn tractement van f 3000 eene toelage van f 1000 's jaars toe te kennen, op grond dat hij zich met groot succes beijverd heeft om door de invoering van de katoencultuur den economischen toestand van St. Eustatius te verbeteren. De Gouverneur zou het een bepaald verlies voor dit eiland achten, zoo hij nog niet eenige jaren de ontwikkeling dier cultuur mocht kunnen blijven leiden.

Dit is zeker eene zeer verdiende erkenning voor de door den heer van Grol betoonde geestkracht.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Inl. Vereenigingsleven. De Sarikat Islam heeft te Semarang een rijstpellerij helpen oprichten; een maatschappij is daarvoor opgericht met een kapitaal van f 100.000 op aandelen. Nog twee anderen zullen worden opgericht. Aldus de Perniagan.

Te Sepandjang, onder Soerabaja, werd, volgens de Pewarta Soerabaja, een vergadering belegd van meer dan tweehonderd personen om een afdeling van de Sarikat Islam te vormen. Deze vergadering werd door twee Inlandsche ambtenaren geleid, t. w. de assistent-wedono van Taman en de mantri-politie. De afdeling van deze vereeniging kwam dan ook tot stand.

Volgens hetzelfde blad werd ook te Boeboetan, onder Soerabaja, een stoempellerij opgericht, met behulp van de Sarikat Islam, die een maat-

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering tegen ongevallen
Oudehavenkade v. J. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING
Individuele **ONGEVALLENVERZEKERING**,
AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.
VRAAGT PROSPECTUS.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te **SOERABAJA**.

GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU CARL KÖFFLER

's-GRAVENHAGE - 22 SUEZKADE.

Belast zich met:

- 1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
- 2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
- 3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
- 4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
- 5e. het bijeenbrengen der benodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
- 6e. het oplossen van onbekende wapens;
- 7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
- 8e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht voor Genealogie en Heraldiek”.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
VERHUUR.		p.m. of f 50.— p.j. af „ -80.— „ „
PIANO'S van f 5.— VLEUGELS „ -8.—		STEMMEN. IL.
REPARATIE. RU		Instrumenten.
Afd. Gebruikte		voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
SPECIELE INRICHTING voor de		

schappij van f 100.000 vormde, op dandeelen, die alle reeds volgestort zijn. Het plan bestaat ook in andere wijken van de stad dergelijke pellerijen op toaw te zetten.

Te Toendjoengan (Soerabaja) is nu ook al, volgens hetzelfde blad, een maison de bonneterie opgericht. De opening geschiedde met eenige feestelijkheid.

De vereeniging „Cursus Prijaji” te Djokdjakarta heeft rechtspersoonlijkheid verkregen. Aldus de Pewaria Soerabaja.

De Pewarta Soerabaja meldt ook, dat de afdeling Kediri van Boedi Oetomo aldaar een Inlandsche meisjesschool „Boedi Wanodio”, gaat oprichten.

Voorts, dat rechtspersoonlijkheid verleend is aan de „Kaoetaman istri” te Tasikmelaja (Preanger Regentschappen), een vereeniging, die ook de opheffing van de Inlandsche vrouw beoogt en daartoe in de eerste plaats meisjesscholen wil oprichten.

De Pewarta Soerabaja verneemt, dat het Leger des Heils in Oost- en West-Java tehuizen wil oprichten voor verlaten Indo-kinderen en in Midden-Java een kliniek voor ooglijders, ter herinnering en vereering der nagedachtenis van wijlen Generaal Booth. In elk tehuis zal plaats zijn voor honderd kinderen, in de kliniek voor honderd lijders. De kosten worden geraamd op respectievelijk f 25000 en f 30000. In O.-Java werd daarvoor reeds opgehaald f 5000, in W.-Java f 1000. Voor de kliniek werd afzonderlijk f 250 verkregen. Het blad hoopt, dat het Leger des Heils in deze zijne pogingen slagen zal. Vele belangen, ook die der Inlanders, zullen daarmee gebaat zijn.

Ook op de Buitenbezittingen is een beweging onder de Inlanders, in navolging van Java, gaande. De Pewarta Palembang bericht, dat daar onder de Javanen de „Lelangen Soen Kowo” vereeniging gevormd is, die ten doel heeft: in de eerste plaats de eensgezindheid onder de leden te bevorderen en elkander onder alle omstandigheden des levens bij te staan, in moeilijkheden bij sterfgevallen als anderszins, maar ook in blijde dagen en bij feestelijkheden.

De Pemberita Makassar meldt, dat het plan bestaat onder de Islamieten in Celebes een vereeniging op te richten, nl. een naamloze vennootschap, de Handelsmaatschappij „Djoempandang”, met een kapitaal van f 150000 op aandeelen van f 10. De bedoeling is den binnenlandschen handel in handen van de Inlanders, die den Islam belijden, te doen opleven, de produkten van den grond zelf op te koop, wat tot nu toe door Chineezers gedaan wordt. 't Is een Europeaan, die de Makassaren op dit idee gebracht heeft. Waarom kan 't op Java wel en in Celebes niet? Celebes wil nu niet voor Java onder doen. Leve de concurrentie! roept de schrijver uit.

Iets dergelijks als in Makassar, staat nu ook, volgens de Perniagan, in Ambon te gebeuren. Maar wellicht eerst in 1914, daar het benodigde kapitaal nog niet bijeen is gebracht.

De Perniagan meldt ook, dat in een vergadering te Bandung, die door ongeveer vierhonderd personen bezocht werd, definitief besloten werd tot de vorming van een afdeling van de Sarikat Islam. Vele Europeanen, w.o. Dr. Rinkes*), de wd. regeeringsadviseur, woonden de vergadering bij.

De Perniagan verneemt ook, dat de afdeling van de Sarikat Islam te Semarang 2200 leden telt, die den binnenlandschen kleinhandel middels kleinere subvereeningen in handen heeft gekregen en nu bezig is om overal tokos en Societeiten op te zetten. Zij, de Sarikat Islam, heeft nu openlijk verklaard geen vijandschap te bedoelen tegen de Chineezers, noch tegen welke andere natie ook. Zij wil de zelfstandige ontwikkeling van het Inlandsche volk en de bevordering daarvan op stoffelijk en geestelijk gebied. Zij zal een ieder de hand reiken, die haar in haar streven behulpzaam wil zijn.

Te Soerabaja heeft, volgens de Pewarta Soerabaja, de afdeling aldaar van de Sarikat Islam geweigerd Madoerezen als leden op te nemen, omdat zij van een al te opvliegend karakter zijn, maar vooral ook omdat zij veel misbruik maken van de toewakkeras een soort sterke drank).

De Pemberita Betawi meldt, dat aan de Vereeniging van Inlandsche onderwijzers te Menado de „Perserikatan goerac”, rechtspersoonlijkheid werd verleend.

Onderwijs. Op Inl. onderwijsgebied wordt meer en meer voortgang gemaakt. Zoo vermeldt de Perniagan, dat te Batavia een vereeniging is opgericht tot het in 't leven roepen van scholen voor Inlandsche meisjes: Kartini-scholen. 30 kinderen van 6—10 jaren zijn reeds ingeschreven; op de nieuwe school is nog plaats voor 20 kinderen. Zij begint met twee klassen, waar onderwijs gegeven wordt in 't Nederlandsch en Javaansch en ook in handwerken. Mevrouw Creutzberg te Kebonsiri is penningmeesteres in het bestuur dier Vereeniging.

De Bintang Soerabaja meldt, dat te Bandung ten huize van Tjipto Mangoenkoesoemo een vergadering werd belegd om het daaraan te leiden, dat voor Inlandsche jongelieden onderwijsinrichtingen tot stand komen, op den voet van de Hoogere Burgerscholen.

De Pewarta Soerabaja bericht, dat onder leiding van den controleur Jasper door het bestuur van de Mardikenjo-schoolvereeniging een vergadering is belegd, om tot een betere regeling van hare financiën te geraken (zie het vorige weekoverzicht).

Aan hetzelfde blad wordt medegedeeld, dat de Inlandsche onderwijzers te Soerabaja een afdeling zullen vormen van den Bond, die te Bandung zetelt. President van de afdeling zal zijn de hoofdonderwijzer van de school te Soekodono; die van de school te Tjantian zal secretaris zijn, die van Kaliondo, penningmeester, en die van Wonokromo commissaris.

De leerlingen van de 1e klas school te Bodjonegoro hebben volgens hetzelfde blad gestaakt. Hardhandigheid van een der onderwijzers op een der leerlingen van de 5e klas toegepast, moet daarvan de oorzaak zijn. Van de 36 leerlingen van die klas bleven er 29 weg. Nadere berichten ontbreken nog.

Hetzelfde blad weet ook mede te deelen, dat boven de gewone uitgaven van gouvernementswege voor onderwijs in dit jaar zal worden uitgegeven te Soerabaja f 1485, Sidoardjo f 10524, Modjokerto f 9796, Djombang f 3080, Grisee f 620, Lamongan f 3620.

Verspreide berichten. In het fort Vredenburg te Makassar hebben de gevangenen nog maar steeds vrij spel. De Pemberita Makassar zegt, dat de bewaking naar niets lijkt. De gevangenen loopen de kampongs in en uit, zij stelen, loopen weg, of houden zich in verdachte huizen met publieke vrouwen op. De politie doet er niets tegen.

Van een landraadpresident ergens buiten Soerabaja wordt, volgens de Bintang Soerabaja, verteld, dat hij na afloop van de zitting de landraadzaal voor slaappleats bezigt en daarin bestelde vrouwen ontvangt. Waarvoor? Ja, zegt de schrijver, er zal wel de een of andere vertooning uit de Broto Joedo gegeven worden, het gevecht bijv. tusschen Sang Pastopieroso en Bogendento. De griffier mag met de oppassers buiten de wacht houden.

De Pemberita Makassar neemt uit het Bataviaasch Nieuwsblad het bericht over, dat naar aanleiding van den aanval van den heer Marchant in diens brochure tegen den heer Van Heutsz, de heer Lulofs, adviseur voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen, op last der Regeering naar Borneo is vertrokken om plaatselijke onderzoekingen te doen. Volgens de Oetoesan Hindia zou hij daarna naar de verschillende ondernemingen op het eiland Karimon en in Palembang vertrekken.

In de Pewarta Soerabaja wordt de brochure-Marchant in haar geheel besproken, terwijl dit blad nog weet mede te deelen, dat de zoon van genoemden oud-Gouverneur-Generaal te Buitenzorg bij den heer Idenburg geweest is, om uitvoerig inlichtingen te geven omtrent de djeloetongkwesities op de Buitenbezittingen.

Volgens de Pewarta Soerabaja zal een nieuwe telegraafverbinding tusschen Soerabaja en Balikpapan tot stand komen. Tot nu toe gaan de lijnen over Soerabaja en Makassar.

De telegraphische gemeenschap tusschen Batavia en Padang zal verbeterd worden. Tusschen Batavia en Soerabaja zullen vier lijnen aangelegd worden. Een kabel zal er komen tusschen Gorontalo

W. KALDENBACH
WONINGINRICHTINGEN
IN OUDE EN MODERNE STIJLEN
VALERIUSSTRAAT 38
's-GRAVENHAGE
TEEKENINGEN EN BEGROOTINGEN
KOSTELOOS VOOR BELANGHEBBENDEN

DORDTSCHER BANK

's-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

EN TOUT CAS

PARASOLS.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

Voorhanden een enorme keuze
GEKLEURDE KATOENEN
MOUSSELINES
ZEPHYRS
VOILES

Ook in breedten van 120 c.M.

Stalencollectie op aanvraag verkrijgbaar

MAGAZIJN VAN:

Heeren Hoeden

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.

TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm. bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

VOOR INDIË.

DE AANGENAAMSTE, MOOIESTE EN NUTTIGSTE BEZIGHEID IS ZEKER HET FLUWELPLETTEN EN SCHILDEREN. ONDERRICHT BIJ

Firma TENZER NOORDEINDE 139A
MAGAZIJN EN FABRIEK VAN SCHILDERSARTIKELLEN, VOORWERPEN OM TE BRANDEN, SNIJDEN, ENZ.
RIJK GEILLUSTREERDE P-RIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 Cent FRANCO INDIË.

*) Dr. A. Rinkes komt in de regeeringsalmanak van dit jaar voor als: Tijd. Adjunkt-Adviseur voor Inlandsche zaken.

en Kemia; een telefoon tusschen Menado en Gorontalo (ondergronds).

Een Indo-Europeaan uit Java, die door de politie gezocht werd, trof men te Deli aan, waar hij zich als contractkoeli had verbonden. Alzoo de Perwarta Soerabaja, die als iets ongelooflijk vermeldt, dat in Januari van dit jaar reeds 20 echtscheidingen onder de Europeanen in Soerabaja hebben plaats gehad. Tot en met 8 Februari kwamen 4 eischen in behandeling bij den Raad van Justitie. Terlaloe! zegt 't blad.

Te Soerabaja is, volgens hetzelfde blad, reeds voor meer dan f 13000 voor Turkije opgehaald. Twee Turken en drie Arabieren, die van Batavia te Bandung kwamen om van hunne geloofsgenooten geld voor Turkije op te zamelen, kregen echter niet meer dan f 300,—. De welgestelden onder de Arabieren in Bandung vertrouwden die lieden niet en gaven dan ook geen halve cent; zij werden voor kafirs uitgescholden. Genoemde personen zijn later naar Cheribon vertrokken, om daar te probeeren wat meer los te krijgen. Maar 't ware te wenschen, dat de politie hen daar in 't oog houdt, want niemand heeft de zekerheid, dat het opgehaalde geld naar Constantinopel wordt opgezonden.

Waar blijft 't geld van de missigitkas te Bandung? Wat wordt er mee gedaan? Vroeger, toen mr. Kist nog resident van de Preanger was, werden elk jaar, op het einde der vasten, daaruit de armen bedeed. Zou de regent ons geen inlichtingen kunnen geven? Zoo vraagt de Perwarta Soerabaja.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Hian Wan. Volgens de Pemberita Betawi zal de Hian Wan Bank te Semarang als volgt samengesteld worden: 1 of 2 directeuren (Europeanen) en 20 commissarissen (Chineez), die aandelen moeten nemen tot een gezamenlijk bedrag van 50, 40, 30 of 20 mille.

Het ondergeschikte personeel moet uit Europeanen bestaan. De aandelen zullen zijn van f 1000, f 100 en f 50. Die van f 1000 zullen zijn op naam, de anderen aan toonder. Van de winst zal 10% voor een reservefonds zijn, 10% voor den directeur, 10% voor de oprichtersaandelen, 20% voor de commissarissen en de rest voor de aandeelhouders.

Verdeeldheid onder de Chineez. Te Lasem gaan zij elkander boycotten, aldus de Perwarta Soerabaja, die ook melding maakt van klachten te Pasoeroean, tegen het bestuur van de Tiong Hoa Hwee Hoan aldaar. Ook op andere plaatsen klachten en verwijtingen tegen de besturen van deze en andere vereenigingen. En nu weer de strijd in Batavia tusschen Singkehs en Pranakans in hunne respectieve persorganen, de Sin Po en de Perniagaan. Onverkwikkelijk noemen zelfs de andere bladen dit geschrijf, omdat het meer en meer een persoonlijk karakter is gaan dragen. Op de vergadering van de Chineesche handelsvereeniging, de „Siang Hwee”, werd de scheiding tusschen de hiergeborenen en de „totoks” openlijk geproclameerd. Sedert hebben de beide bovengenoemde bladen de rasgenooten tegen elkander opgehitst en dreigde het op den vooravond van de groote Chineesche feesten tot een uitbarsting te komen. Tot toelichting van de positie dezer bladen het volgende uit een Soerabajasch blad:

„De Perniagaan is een pranakanblad: de Sin Po verdedigt met alle vuur de belangen van den singkeh. Zoo komen singkeh en pranakan vaak in het gedrang. De leiders, zelf veel enthousiaster dan de abonne's, zweepen hun lezers op, om hun te doen zien, hoe verderfelijk de tegenpartij is; de Sin Po minacht den pranakan, de Perniagaan doet hetzelfde opzichte's den totok. Zoo krijgt elk blad zijn lezerskring, een groep van, de een in mindere, de andere in meerdere mate, hartstochtelijke dweepers met een scheutje oproerigheid er bij. Nademaal er meer singkehs zijn dan pranakans, tenminste te Batavia, heeft de Sin Po, ondanks haar kort bestaan, een grooter lezersaantal dan de Perniagaan, welk blad nimmer eenig dividend heeft kunnen uitkeeren. Dat dit in niet onbelangrijke mate bijdraagt tot den grooten haat, als gevolg van den concurrentienijd, welke beide „leading-papers” bezielt, behoeft geen betoog. De toon wordt scherper en scherper, wat natuurlijk in no time oversloeg op de over het algemeen

minder ontwikkelde lezers. Nu is de Perniagaan een zeer gematigd orgaan, en de Sin Po een blad, dat gaarne afbreekt en liefst alles ridiculiseert. Geen enkele misstap van de Chineesche officieren wordt vergeten, de geringste onhandigheid van bestuursambtenaren wordt breed uitgemeten en alle personen worden heftig becritiseerd. Vooral de majoor-Chinees heeft wat te lijden gehad! In 't kort: een blad, dat gaarne op zeer gedurfd, dus afkeurenswaardige wijze op misstanden wijst. De Sin Po heeft als gevolg daarvan reeds ettelijke dagvaardingen en vonnissen wegens persdelict gekregen. Wat, vreemd genoeg, wordt gebruikt voor reclame! De singkehs zijn zoo roerig en hebben zoo graag een „standje”, dat 't best te begrijpen is dat zij uitermate geïndijnd zijn van een sterk gekruid blad, een courant in „lombok-stijl”.

Hier volgen in 't kort enkele feiten, zooals zij uitvoerig in de Perniagaan, Pantjaran Warta, Pembrita Makassar vermeld en gecommentarieerd worden:

Het hoofd van de pranakans is de majoor-Chinees, hierboven genoemd, de heer Khouw Kin An. De Sin Po heeft hem voor alles wat leelijk is uitgescholden, omdat hij eens door tusschenkomst van den heer Teijler Wijbrandi, een flinke bijdrage geschonken heeft aan het Diaconessenhuis te Tjekinie. Andere hoofdnamen van de pranakan-partij zijn: de schoonvader van den majoor-Chinees, de heer Phoa Eng Hek, een energiek, maar wraakzuchtig man, en de heer Tjoe Eng Hok, kleinzoon van een bekenden kleinhandelaar Tjie Song Tjwan, die, kort geleden overleden, zijn zoon ettelijke tonnen gouds heeft nagelaten. Eerstgenoemde heeft gezworen met alle hem ten dienste staande middelen de Sin Po tegen te werken, zoo mogelijk er onder te werken. — Tjoe Eng Hok heeft eens f 500 en later nog eens f 1700 aan den controleur Eijken afgedragen voor de Bedelaarskolonie te Sentjong (Batavia), waarvoor hij een hartelijke dankbetuiging van den controleur had ontvangen. Maar daarover werd hij door de Sin Po onder handen genomen, die hem onder 't oog bracht, dat hij zich schamen moest op dergelijke wijze „onder het kruis” (zeker lichaamsdeel) van den controleur te loopen (djalan di bawah selangkangan) en zóó het geld weg te smijten, dat zijn vader in het zweet zijns aanschijns — kringet daki — had verdiend en dat terwille van een knikkenden controleur, die hem met toewan betitelt en op den schouder klopt. — Nog wordt door de Sin Po verweeten, dat Tjoe Eng Hok niet zuiver op den graad is en beweerd, dat hij met behulp van een wijkmeester en het noodige geld tegen het zevende gebod gezondigd had. Ook hierover werden Tjoe Eng Hok en de wijkmeester onder handen genomen, terwijl de majoor telkens en telkens het moest aandoen, dat hij alleen rijke Chineezen voor officier had voorgedragen. Nu is de Sin Po eigenlijk de spreektrampet van de beruchte Soe Po Sah vereeniging of liever van enkele bestuursleden van deze vereeniging, die aandeelhouders van de Sin Po zijn. Soe Po Sah is een anti-pranakan-vereeniging, een reden te meer voor de Perniagaan om tegen de Sin Po te zijn. De Sin Po is nu geboycot door de redactie van de Perniagaan en alle pranakans. Enkele kapitaalcrachtige personen hebben de aandelen van de Sin Po opgekocht en die beneden pari aangeboden.

In de Tiong Hoa Wi Sien Po krijgen de Chineezen een vermaning om zich rustig te houden. Wij zijn er nog ver van af, zegt het blad, om onder de eersten van de natiën gerangschikt te worden. Wij staan in beschaving en ontwikkeling feitelijk nog ver ten achter. Neen, wordt er gezegd, wij zijn wel vooruitgegaan, en dan wordt gewezen op het aantal Chineesche scholen, op het afsnijten van den haarstaart, op het boycotten, op het geringe aantal misdrijven onder de Chineezen. Ach, zijn wij daarom zoo vooruitgegaan? Op de scholen gaan slechts de kinderen van die betalen kunnen. Van het totaal aantal arme kinderen is er nog geen 10%, dat van de scholen profiteert. De scholen kosten veel geld. Hoeveel rijke menschen houden hun handen nog gesloten, zitten liever te luieren, lachen om de arme menschen. Wat komt het er op aan, zeggen zij, of die kerels dom blijven. En dit was toch niet de bedoeling met de oprichting van onze scholen? En wat beteekent dat

BROOD- & BESCHUITFABRIEK
„DE OUDE VETTE HEN”
bij het STADHUIS - Telef. Haag 2480

GEOPEND de nieuwe LUNCHROOM

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.
VISCHMESJES en -VORKJES vanaf f 25.— per dozijn.
VISCH-DIENLEPELS en VORKEN.
VISCHGRATENTANGETJES.
OESTERVORKJES vanaf f 5.— per dozijn.
KREEFTENVORKEN.
HORS D'OEUVRE-STELLEN en COUVERTS.
BROODREKJES.
Alles van uitmuntende kwaliteit.
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.
PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL M.I.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.
TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
— Trambalte lijn 3 —
Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEDEHANDS MEUBELen willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

FIRMA W. ROELOFSEN
WIJNHANDEL
COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE
TELEFOON No. 2774
SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
- WHISKY EN GEDISTILLEERD -

te kunnen vormen, in welke mate dit voorbeeld als typisch mag gelden. Aan de verandering van het „D. W. für die Niederlande und Belgien“ is stellig niet voldaan, hetgeen wij betreuren, omdat hetgeen de „Kolonialzeitung“ zegt, meer ruimte laat voor 't aannemen van een grond waarheid in Leclercq's beschuldigingen, dan D. N. Blad deed.

Hetgeen in 't artikelje „Deutschland und Belgien“ verder bijgebracht wordt, is zeker op zich niet zonder belang, maar 't doet aan de juistheid of onjuistheid der beschuldigingen niets af. Zou goed zijn een groot Duitsch blad in Brussel of Antwerpen te doen verschijnen om op te treden tegen valse voorstellingen betreffende Duitschland, lezen wij.

Duitschland heeft nooit een politiek gedreven, die vreedzaam was voor België en zijn onafhankelijkheid. Het buurmenschap in Centraal-Afrika wijst op het belang van samenwerken en goede verstandhouding, 't zou te betreuren zijn, als kwalijk stemmen maken en kwaadwillig verdraaien de bestaande goede verstandhouding bederven zou. De meest beroegden onder de D. koloniale staatslieden noemen de bewering, volgens welke D. begeerige landen zou slaan naar B. Kongo, van allen grond af te sloot.

In dit alles kan voor de betrokkenen wederzijds geen reden liggen om elkander te ontzien, maar er lijkt 't niet uit, in hoever Leclercq al dan niet overtuigd en verdraaid heeft, en hierop kwam 't ten slotte toch juist aan.

CALIFORNIË EN DE JAPANNERS.

De regeering in Washington is weer eens in verlegenheid, door de animositeit, die in Californië tegen de Japanners bestaat. Bij 't Cal. parlement is een wetsontwerp aanhangig, om immigranten uit te sluiten van 't verwerven van landbezit. De Jap. regeering heeft aan Minister Bryan medegedeeld, dat zij regeering bedenkingen heeft tegen een dergelijke wetsbepaling, daarentegen beschouwen de Cal. afgevaardigden in de Amerik. Volksvertegenwoordiging de zaak als volkomen in orde en verwachten zij ook de aanneming van 't ontwerp.

Van Cal. zijde verdedigt men den maatregel als een van zelfbehoud voor de ingezetenen, tegenover vreemden, die het vetste en beste komen weghalen. De maatregel is echter niet speciaal tegen de Japanners bedoeld en gericht, hij geldt ook voor anderen. Zoo worden b.v. Britsche en Fransche petroleum-syndicaten er ook door getroffen.

In Tokio blijft men den maatregel beschouwen als een Japan gericht en is men op verweermiddelen bedacht. Er is b.v. sprake van een boycott der Japanners in San Francisco tentoonstelling.

Japan ziet in de toepassing der voorgestelde wet een inbreuk op een met de Vereenigde Staten gesloten verdrag. Dit schijnt naar de letter juist te zijn, maar een van de anomalies van de Amerikaanse grondwet is, dat de regeering van een der Staten niet gemakkelijk verplicht kan worden de internationale verplichtingen na te komen, die de Staten in een verdrag hebben vastgelegd. Als Cal. zich niet wenscht te schikken, verkeert Washington dus inderdaad in een vervelende positie.

ZAL AMERIKA DE PROTECTIE PRIJS GEVEN?

President Wilson zal een figuur van betekenis worden in de geschiedenis der groote republiek. Zijn eerste optreden geeft aan, dat daar een man is gekomen, die weet wat hij wil, en die durft wat hij wil. Zijn eerste boodschap aan het parlement was dat van een zakenman, die een nieuwe loop aan de zaken wil geven. Het voornaamste punt is 'de verandering van de te ver gedreven protectie, die nu hante is gekomen van krachtige combinaties, waardoor de gelegenheid tot ontwikkeling van het nationaal initiatief voor anderen werd te niet gedaan. De tarief-verminderingen, voorgesteld bij de Underwood-wet, kunnen voor den algemeenen handel een zóó ver strekkend gevolg hebben, dat wij meenen er in deze rubriek van ons weekblad melding van te moeten maken, al zullen wij niet op de bijzonderheden ingaan. In het algemeen is de strekking om zaken van algemeen nut te stellen, of lager te belasten, maar alles wat hierbij getrokken grens wijst er nu reeds op, dat het tot stand brengen van een hervorming niet zoo eenvoudig is, als dit tijdens de verkie-

zingscampagne veelal werd voorgesteld. Waar eenmaal bescherming verleend is, mogen de nadeelen er van ingezien en betreurd worden, het wegemen er van treft niet alleen hen, die er groot door geworden zijn, maar ook allen, die in den bestaanden toestand min of meer van hen afhankelijk zijn. De overgang zal dezen op den duur ten goede komen, maar de weg daarheen zal voor velen met distels beplant zijn. Vandaar een oppositie zelfs bij velen, die er door gebaat zullen worden.

Wat 't tarief minder opbrengt, moet bovendien op andere wijze aan de schatkist toevloeden. Hiervoor heeft president Wilson een inkomsten-belasting aangewezen, die weer klassen tegen hem in 't harnas jaagt, welke tegen een tariefwijziging geen verzet zouden aantekenen.

Het is zeer de vraag, of de denkbelden van den nieuwen president in de Volksvertegenwoordiging den noodigen steun zullen vinden. Voor ons, Nederlanders, die juist thans voor de vraag staan, of onze politiek zich in de tegenovergestelde richting van die van president Wilson zal gaan bewegen, is de loop van zaken uit een politiek oogpunt even interessant, als hij van een belangen-standpunt bezien van groote betekenis is voor den handel van ons land en onze koloniën.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Goudwinning op Borneo.

In het, gedeeltelijk in de Hollandsche taal verschijnende, maandblad Pintoe-Perniagaan (No. van 31 Maart jl.), treft men een artikel aan over het winnen van goud in Martapoera (Oost-Borneo), waarmede de Maleiers en Dajaks zich bezig houden.

Tot dusver is de goudwinning op Borneo — uitgenomen bij de Chineezee in de Wester-Afdeeling — geheel in handen van Inlanders. De reden, dat Europeanen zich niet sterk tot het goudzoeken op Borneo voelen aangetroffen is — volgens den ongenoemden schrijver — deze: Overal op het eiland wordt goud aangetroffen. Er is geen riviertje zoo klein, of in het zand en de rolsteenen vindt men goud. Van de Barito, de rivier, die naar het zuiden stroomt, vindt men het meeste goud in die zijrivieren, die uit het Noorden komen, maar alle rivieren van Borneo zijn goudhoudend. Merkwaardig is het, dat het goudzand het minst voorkomt aan den riviermond en in den benedenstroom, meer in den bovenloop en dat de zijrivieren het meeste goud bevatten. Doordat echter het goud zoo sterk verspreid is en de arbeidskrachten op Borneo schaars zijn, is het nog niet gelukt een maatschappij tot zoodanigen bloei te brengen, als waarin zich hare Surinaamsche zusters verheugen. Was men beter bekend met de oorspronkelijke ligging van het goud in de gesteenten, waarvan het goud in de rivieren afkomstig is, dan zou men grootere successen mogen verwachten, meent schr.

Na eene omschrijving der verschillende wijzen, waarop de Inlanders het goud ontginnen, besluit schrijver:

Wat kan de Regeering van Indië doen om de productiviteit van Borneo en dus haar welvaart te verhoogen? Vooreerst streven naar een nauwkeuriger wetenschappelijke kennis van den bouw van het land, — al is door de onderzoekingen van mannen als Verbeek, Posewitz en Molengraaff en veel anderen veel belangrijks bekend geworden. Verder moet men uitzenden bekwame prospectors (goudzoekers) om rijkere vindplaatsen op te zoeken, en vooral aanmoedigen concessie-aanvragen. Want niet alleen is de bodem van Borneo rijk aan goud, maar diamant, platina, antimonium, ijzer, steenkolen, koper en nog vele andere delfstoffen worden er aangetroffen.

Dan zal ook Borneo, dat niet in zoo sterke mate in den algemeenen voorspoed van Indië deelt, als met zijn grootte en gewicht overeenkomt, spoedig meer bijdragen tot den bloei van het groote Aziatische Rijk.

Hetzelfde Nr. van Pintoe-Perniagaan bevat nog het eerste gedeelte eener beschouwing over het Kinavraagstuk op Java.

Dr. Van Gorkom's Oost-Indische Cultures.

Van den nieuwen, onder redactie van H. C. Prinsen Geerlig's uitgegeven, druk van Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische Cultures verscheen afl.

Gebr. ten Houten
 LANGE HOUTSTR. 4 DEN HAAG
 TELEPHOONNUMMER 714
BEDDEN- en MEUBELFABRIEK

LISSONE & ZOON.
 Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.
 KANTOREN:
 Singel 155, Amsterdam en Prinsestr. 18, 's-Gravenhage.
 Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz. Ons telefoonno. in den Haag is 6603, in Amsterdam 2123.

RIJWIELEN.
DE GLORIE VAN HOLLAND.
 :: PRIJSCOURANT GRATIS EN FRANCO ::
 DESGEWENSCHT GEMAKKELIJKE CONDITIES
 COLUMBUSSTRAAT 76. - Tel. HAAG 2643. - Kantoor 8-6 uur.
 H. W. DOHNA, Civ. Ingenieur, Fabrikant.

MAISON ANGER
 TAILOR-MADES IN ::
 ZIJDE, LINNEN EN CHEVIOT
 MODELHOEDEN BLOUSES
HOOISTRAAT 7 DEN HAAG

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
 's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
 CREDIET- en BANKZAKEN.
 LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
 ADMINISTRATIËN.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
 GROENMARKT 37 - DEN HAAG
 * CAFÉ RESTAURANT. *
 DINERS van 5-8 uur, vanaf f1.—, f1.50 en hooger.
 Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

Beide kantoren van den Woninggids „HET WOONHUIS“ verschaffen inlichtingen terzake te HUUR en te KOOP zijnde perceelen kosteloos.
 BUREAUX:
 14 Lange Houtstraat TELEFOON 3193
 66 Groot Hertoginnelaan
 hoek Wald. Pym.kade TEL. 2467
's-GRAVENHAGE
 Gids met platte-grond van den Haag en Scheveningen gratis op aanvraag.

De Sigaren Ex- en Import-Maatschappij
 v/h. **L. LANGE**
 Lange Voorhout 86 - 's-GRAVENHAGE
 bericht de ontvangst van eene partij HAVANA SIGAREN
 Hoyo de Monterrey en La Escepcion
 van JOSE GENER
 aangevoerd p. ss. „Havana“ v. Havana direct via Antwerpen

N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ
PRINCENHAGE.
 GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN,
 — voor export en voor scheepsgebruik. —
 Offerte met monsters op aanvraag te bekomen.

31 en 32, waarin het slot van de Kolacultuur en een aanvang wordt gemaakt met de beschrijving der tabak. Het laatste onderwerp wordt behandeld door Dr. A. van Bijlert, die in de Inleiding een en ander mededeelt over de herkomst der tabak en het gebruik van dat genotmiddel gemaakt. Men leest daarin o.m., dat eerst in den aanvang van de 17e eeuw de tabak en het gebruik op Java bekend werd door invoer van Hollandsche zeevaarders. Rumphius is het evenwel hiermede niet eens, wel is hij overtuigd, dat de tabak uit Amerika in Oost-Indië is ingevoerd, maar hij meldt toch uitdrukkelijk een hem gedane mededeeling, dat reeds vóór de komst der Europeanen op Java tabak zou zijn ge-rookt.

Teysmannia.

De eerste aflevering van 1913 begint met de navolgende redactionele mededeeling. „De lezer zal in dit nummer voor het eerst een rubriek aantreffen, „Sprokkelingen op landbouwgebied”. Als een geheel nieuwe afdeling is deze rubriek niet te beschouwen. Immers in de van ouds bestaande „Sprokkelingen uit nieuwe publicatiën” vormden referaten, op den landbouw betrekking hebbende, vaak den hoofdschotel.

Voortaan zal echter ter zake meer stelselmatig worden te werk gegaan. Ambtenaren van de proefstations en van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel zullen in de eerste plaats van hetgeen hier op Java verricht wordt, en verder van de hoofdzaken uit landbouwtijdschriften van elders geregeld beknopte overzichten leveren. Te zamen zullen deze een op zichzelf staand gedeelte van het tijdschrift vormen, een gedeelte, dat voor de planters van bijzondere waarde belooft te worden.

De vroegere sprokkelingen-rubriek blijft intussen voortbestaan. Voor zoover de plaatsruimte het toelaat, zullen hierin, als tot dusverre, aan de hand van nieuwe literatuur, onderwerpen van allerlei aard behandeld worden, waarbij mededeelingen, die met den landbouw in verband staan, geenszins uitgesloten zijn.

Tot zoover de redactie van Teysmannia. Maar wie iets meer wil weten van de totstandkoming dezer nieuwe rubriek, verwijzen wij naar het gedrukte „Verslag van de eerste vergadering van het technisch personeel van de particuliere proefstations en van ambtenaren van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, gehouden te Bandoeng op 19—21 Augustus 1913 (blz. 49 en vgg.)

In boveng. nieuwe rubriek wordt o.a. behandeld: Gebreken bij rubber. — Een bemestingsproef bij hevea. — De bereiding van plantagerubber voor de Londensche markt. — Wenken voor het nemen van vergelijkende tapproeven. — Het uitdunnen op hevea-ondernemingen. — De nieuwe parasieten van het cacaomotje en iets over parasieten in het algemeen. — Onderzoekingen over en bestrijding van den cacaocanker.

Overigens bevat deze aflevering van Teysmannia een artikel van Dr. A. W. K. de Jong over de beteekenis van de photochemie in de toekomst en van H. J. Wigman over de laatste werken over den teelt van de cocosnoot.

Insulinde.

No. 5 van den vierden jaargang van het orgaan der vereeniging „Insulinde” neemt een artikel over uit Jong-Indië van eenige jaren terug, waarin „kameraad” Douwes Dekker, die toen tijdelijk in Holland vertoefde, zijn indrukken weergeeft van de koloniale kennis van het Nederlandsche volk. Wie eens hartelijk lachen wil, verzuime niet dit artikel te lezen.

Aan een gesprek, dat de heer D. D. (coupé 3e kl. Amsterdam—Den Haag) affluisterde, en dat over het al of niet verplichte betalen van speelschulden liep, ontleenden we het volgend fragment:

A. Maar toch: speleschuld — eereschuld.

B. Jij lijkt van Deventer wel met je eereschuld. (Algemeen gelach).

C. Nou, sje, die is goed. Die verr..... van Deventer. Dat noemt zich 'n Hollander. Die wil me daar de millioenen, die we verdiend hebben, aan de zwarten cadeau maken.

B. Ja, we benne bezope.

A. Nou, en of.

B. Ik drijf met jou handel, hé, en nou valt het zaakje voor mij frisch uit en ik strijk de cente op.

Dan zou jij wille hebbe, dat ik de winst weer af-dokte. Godallemachtig — je zou zoo'n kerel! En dat is nou kamerlid geweest.

Roerend eenstemmige verontwaardiging.

Vooris bevat dit Nr. van Insulinde: „De Indische Regeering en de Indische partij. Hoe er stelling genomen wordt tegen de partij. — Een drukpersdelict en de lessen daaruit. — De politieke vervolgving tegen den voorzitter der partij.

Koloniaal Tijdschrift.

Den 6en April jl. vierde Prof. Dr. H. Kern te Utrecht zijn 80en verjaardag. Op dien dag is opnieuw gebleken, dat het werk van dien grooten geleerde in hooge mate gewaardeerd wordt door vele zijner landgenooten en inzonderheid door wie in nadere betrekking staan tot Insulinde.

Ook het Koloniaal Tijdschrift meende dien datum niet onopgemerkt te mogen laten voorbijgaan. Als eerste bijdrage van de April-aflevering prijkt het portret van Prof. Kern, terwijl Prof. Dr. J. S. Speijer een zeer waardeerend woord daarbij schrijft, waarvan de inhoud door de dagbladders reeds bekend werd gemaakt.

Het volgend opstel, van N. Y., handelt over het inlandsch onderwijs ter Sumatra's Westkust; de schrijver wijst op de groote belangstelling, die de bevolking in den tegenwoordigen tijd voor dat onderwijs toont (welke belangstelling zich in niet geringe mate uit door oprichting van particuliere onderwijsinrichtingen) en op den invloed van dat onderwijs ter Westkust op de ontwikkeling van Sumatra.

De heer C. de Groot geeft het slot zijner uitvoerige beschouwingen over de politie in de groote handelssteden op Java in het algemeen en die te Soerabaja in het bijzonder.

De heer C. H. Douwes Dekker bespreekt de associatie-politiek en wat we daaronder hebben te verstaan.

Daarop volgt de tekst van het beginsel-programma van Gouverneur-Generaal Van Heutsz, nl. diens „Leidraad voor het Burgerlijk Bestuur in Nederlandsch-Indië”, met de publiceering waarvan inder tijd het Bataviaasch Nieuwsblad zeer velen verbaasde. Een stuk, dat thans natuurlijk niet actueel meer is, maar altijd historische waarde zal blijven behouden, waarom het toe te juichen is, dat de redactie van het Koloniaal Tijdschrift het in haar kolommen vastlegde.

In de rubriek verscheidenheden behandelt de heer H. D.oeff) de rede van Prof. Kleintjes, uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt, en geeft een overzicht van hetgeen Prof. Cabaton in de Revue du Monde Musulman heeft gezegd over de inlandsche pers in den Indischen Archipel.

Verder bevat deze April-aflevering: Vooropleiding op Gymnasium dan wel H. B. S. — Persoverzicht. De Inlandsche pers en de Chineesche pers, door Walbeehm. — De Javaansche pers, door Blok. — Vreemde koloniën, door A. Moresco). — Aanteekeningen betreffende de begroting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1913.

Die Katholischen Missionen.

De April-aflevering van „Die Katholischen Missionen” bevat het vervolg van het artikel van Pr. Adr. van Kalken, getiteld: Die Mission der Holländischen Jesuiten in Niederländisch-Ostindien”. De schrijver geeft in dit vervolg een overzicht der katholieke missie op het eiland Flores. Eenige aardige foto's vergezellen den tekst.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 12: Nederlandsche afdeling der Ned.-Indische Maatschappij van Nijverh. en Landb. Jaarverslag over 1912. — Het kabeltransport van Langhout, door J. H. H. Kloos. — Keuring van handelswaren in Indië, door J. Dekker. — De aankoop van „Poeloe Laoet” door den Staat. — De overneming van den spoorweg Batavia—Buitenzorg door den Staat. — Soerabajasche Handelsvereniging. — Koffiestatistiek voor Java en Sumatra. — Kultuurberichten (Bevordering van volkscultures. — Landbouwschool te Poerworedjo. — Gouvernements houtventures. — Balatawinning in Suriname. — Invoer van koffie en cacao in de Vereenigde Staten van Amerika in 1912). — Kleine mededeelingen (Vervreemding van gronden. — De uitbreiding van Semarang. — Bouwplannen te Medan. — Handel en scheepvaartverkeer tusschen Nederland

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:
Dr. T. BRESNEE (pres.)
H. E. VAN LEYDEN.
I. BÄCK.

Directie:
G. J. KUNST.
E. V. VAN LEYDEN.

Effecten - Goupons - Wissels
Safe-inrichting.

JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ebhardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

— VULPENHOUDERS. —

FABRIEKSDÉPOT VAN TWENTSCHE

LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR”

Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR

UITZETTEN EN

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND
EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOON-
HUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE

HOEK'S GASHAARDEN

HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

GRANDE MAISON DE MODES.

— Chapeaux Garnis pour Dames et Enfants. —

TELEFOON 3656.

FOURNISSEUR DE LA COUR.

Firme SPIT & Cie., PLEIN 17, hoek
Heerenstraat.
LA HAYE.

J. P. KOSTER

-o- ANTIKE EN MODERNE WOONINRICHTING -o-

BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - MEUBELMAKERIJ

V. D. SPIEGELSTRAAT 2 - DEN HAAG.

Aan de MID. KOL. LANDBOUWSCHOOL te Deventer zal met September a.s. of op nader te bepalen datum voorzien moeten worden in het onderwijs in de Javaansche en Madoereesche talen (tezamen vermoedelijk 6 weeklessen) en in de veeteelt (verm. 7 weeklessen). Vergoeding per weekles f125.— per jaar. Nadere inlichtingen te bekomen bij den Directeur der school Dr. H. D. TJEENK WILLINK.

Ind. Keuken SOEMONGGO DAHAR

SCHUYTSTRAAT 230 - 's-GRAVENHAGE.

Speciale inrichting tot het bereiden van de
RIJSTAFEL.

Levering van ETEN buitenshuis.

DINERS van f1.—, f1.50 en f2.—.

en Japan). — Verkeerswezen. — Financieele berichten en verslagen, zomede de overige wekelijksche rubrieken.

Een brochure over Nederland's koloniale politiek.

Van de hand van den heer S. Ritsema van Eck te Bondowoso is (bij J. H. de Bussy te Amsterdam) verschenen eene brochure, getiteld: Nederland's Staatkunde in zijne Aziatische koloniën.

Schr. wijst er op, dat Nederland op koloniaal gebied nooit voor zoo ernstige vraagstukken heeft gestaan als tegenwoordig. De tijden, dat wij ons koloniaal bezit alleen te beschermen hadden tegen Europeesche mededingers, zijn voorbij. Toen besliste onze staatkundige positie in Europa alles. Indië was een aanhangsel van het Rijk, zonder eigen levenskracht, tot een zwakke verdediging in staat, maar geheel onbruikbaar als actief element in onze koloniale politiek, en als zoodanig toen ook geheel overbodig. Ook dit is veranderd. De verspreiding van Europeesche cultuur heeft in het Oosten volkeren gewekt, die thans eigen idealen over hunne staatkundige betekenis hebben gevormd. Ook in de kolonie zelve is ontwikkeling waar te nemen.

In deze omstandigheden staat Nederland voor de noodzaak zijn koloniale staatkunde te herzien. Alles wijst er op, dat zij niet meer passend is voor den tegenwoordigen tijd. Voor onze ontwikkelde inlanders weten wij niet recht den weg om hun de juiste plaats te geven; de arme Indo-Europeaan ziet geen toekomst, de vreemde Oosterlingen hebben een gevoel van eigenwaarde gekregen, waarmede nog niet voldoende rekening wordt gehouden.

De heer v. R. geeft dan een schema aan van een door hem gewenscht koloniaal beleid, dat zeer zeker de aandacht verdient.

Koloniale Rundschau.

In de Maart-afl. van de Koloniale Rundschau behandelt Prof. Dr. R. Neuhaus het Paradijsvogel-vraagstuk. Nu sedert eenige jaren het dragen van paradijsvogelveren op hoeden mode is geworden, er dus op Nieuw-Guinea uit den aard der zaak meer op die vogels gejaagd wordt dan in gewone omstandigheden en er kans bestaat, dat de paradijsvogel uitsterft, dringt de schr. aan op het nemen van voorzorgsmaatregelen. Bijv. door het uitvaardigen van een verbod, op Engelsch-, zoowel als Duitsch- en Nederlandsch-Nieuw-Guinea om gedurende een tijdvak van drie jaren paradijsvogels te mogen schieten.

Een late Aprilmop.

In de Telegraaf van 12 dezer leest men het volgende bericht:

Ambervangst.

„Men meldt ons: De walvischvaarder „Norwegia” had verleden jaar Kerstnachts het geluk een walvisch bij Nieuw-Zeeland te vangen, welke amber bij zich had. De hoeveelheid amber bedroeg ongeveer 450 Kilogram, hetgeen buitengewoon veel is. De vangst werd te Londen verkocht voor 23.000 P. St., of ongeveer f 256.000.

Amber wordt gebruikt in parfumerie-fabrieken. Wellicht vinden we aanleiding in een volgend Kol. Weekblad op dit bericht nader terug te komen. Het amber-vraagstuk is zeer interessant.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 19 Maart; De Locomotief t/m 18 Maart; Het Soer. Handelsblad idem; De Sumatrapost t/m 21 Maart; De Sumatrabode t/m 20 id.; Tjahaja Sumatra idem; De Indische Mercuur no. 14; Weekblad voor Indië no. 49; De Banier no. 51; Handelsberichten v/h Min. van Landbouw; Witte Kruisblad no. 7; Onze Vloot, afl. 4.

MEDEDEELINGEN.

Van het Hoofdbestuur:

Vergadering van het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West” op Zaterdag 26 April 1913, ten 2 ure, Laan van Meerdervoort 187, 's-Gravenhage.

Agenda:

1. Notulen.
2. Verkiezing van een 2en Secretaris en 2en Penningmeester ingevolge artikel 7 alinea 2 H. R. Voorgesteld door het Dag. Bestuur:
 - a. voor 2en Secretaris: A. A. C. Harting;
 - b. voor 2en Penningmeester: J. G. W. van Driel Krol.
3. Voordracht aan de a.s. algemeene vergadering over vervulling van vier vacatures in het Hoofdbestuur, wegens het periodiek aftreden ingevolge art.

11 H. R. van de heeren: C. R. Bakhuizen van den Brink, J. G. W. van Driel Krol, A. A. C. Harting, en Mevrouw J. E. Van Oeveren—Van Schaik.

Voorgesteld door de afd. 's-Gravenhage vacature C. R. Bakhuizen van den Brink: 1. C. R. Bakhuizen van den Brink; 2. G. C. A. de Witt.

Vacature J. G. W. van Driel Krol: 1. J. G. W. van Driel Krol; 2. Mej. M. M. G. Maarschalk.

Voorgesteld door het Dagelijksch Bestuur vacature A. A. C. Harting: 1. A. A. C. Harting; 2. Mej. M. M. G. Maarschalk.

Voorgesteld door de afd. Utrecht vacature Mevrouw J. E. Van Oeveren—Van Schaik: 1. Mevr. J. E. v. Oeveren—v. Schaik; 2. A. Enthoven.

4. Voorstel van het Dag. Bestuur om goed te keuren, dat het eene afdeling der Vereeniging te Haarlem heeft opgericht (art. 10 al. 2 Statuten) en bepaald heeft, dat de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Velzen en Schoten tot die afdeling zullen behooren (art. 10, al. 3 Statuten).

5. Voorstel om goed te keuren, dat het Dag. Bestuur de afdeling te Haarlem, ingevolge artikel 13 al. 3 der Statuten, heeft vrijgesteld van de storting, bedoeld bij de 1e alinea van dat artikel.

6. Voorstel om het Hoofdbestuur aan te vullen met een lid voor genoemde afdeling (artikel 7, al. 1 Statuten) en hiertoe een voordracht te doen aan de Algemeene Vergadering.

Voorgesteld door de betrokken afdeling: 1. W. F. L. Boissevain; 2. D. J. A. Vrijdag.

7. Voorstel de Algemeene Vergadering in overweging te geven de volgende wijzigingen aan te brengen:

A. in de Statuten (vgl. art. 18):

a. Artikel 10 al. 4 aan te vullen met: „Hierop kan door het Hoofdbestuur uitzondering worden gemaakt voor afdelingen van bijzondere corporaties, als bijv. voor studenten- of jongelieden-afdelingen.

b. artikel 13 alinea 1 te doen luiden als volgt: De afdelingen met eigen administratief en geldelijk beheer storten jaarlijks in de kas van het Hoofdbestuur f 0.75 voor iederen persoon, die op 1 Januari van eenig jaar lid der afdeling is en zijne contributie heeft betaald, uitgenomen voor de leden-begunstigers, die het lidmaatschap verkregen door eene bijdrage van f 100.— in eens te storten.

De bijdragen dezer leden-begunstigers worden aan het Hoofdbestuur ter kapitaliseering afgedragen.

B. in het Huishoudelijk Reglement (vgl. art. 21 al. 2 H. R.):

a. in den laatsten zin van art. 10 al. 1 te doen vervallen de woorden: „noch lid of voorzitter van eene commissie”.

b. de laatste alinea van art. 18 te doen luiden als volgt: „De instructies voor elk dier Commissiën worden door het Hoofdbestuur vastgesteld. Het Hoofdbestuur benoemt de Voorzitters dier Commissiën, die bij voorkeur gekozen worden uit de leden van dat bestuur.”

8. Mededeelingen betreffende het Koloniaal Arbeidsbureau.

9. Voorstel de e.k. Algemeene Vergadering te houden te Haarlem.

10. Voorstel tot het aanschaffen van een kaart-systeem voor de ledenlijst.

11. Rekening en verantwoording en begroting.

J. G. W. VAN DRIEL KROL,
wn. Secretaris.

Van de Afdeling 's-GRAVENHAGE:

Verslag over het jaar 1912.

Bestuur.

In de algemeene vergadering op 29 Februari 1912 werden herkozen de aan de beurt van aftreden zijnde leden van het bestuur, Mevr. M. ten Bosch-Boscher en Mej. M. M. G. Maarschalk, en met meerderheid van stemmen gekozen Mevr. C. de Nerée van Babberich tot Babberich, A. A. C. Harting en P. Zeijdel, en zulks in de plaats van wijlen Mej. E. Haighton, R. A. J. van Delden, die naar elders vertrokken is, en L. Th. Schneider, die bedankt had.

Mevr. De Nerée van Babberich liet zich de keuze niet welgevallen.

*In den loop van het verslagjaar ontstonden in het bestuur nog twee vacatures door het vertrek naar Indië van den heer J. E. Jasper en het bedanken van den heer E. C. J. Schwippert; daar hierdoor nu het ontbrekende getal bestuursleden drie was, werd tusschentijds in het bestuur opgenomen de heer Dr. H. D. Benjamins (volgens 2e alinea art. 16 Huish. Regl.), terwijl de heer P. Zeijdel als waarnemend secretaris oprad.

Leden aantal.

Het aantal leden en begunstigers, dat op 1 Januari 1912 bedroeg 898, vermeerdeerde in den loop van het jaar met 207; totaal 1105.

Van deze leden waren: a. nieuw toegetroden 154 en b. van andere afd. overgenomen 53; afgevoerd zijn in den loop van 1912 172 leden, en wel: a. bedankt 47; b. naar Indië b/h H.B. 60; c. overleden 11; d. naar andere afd. overgegaan 26; e. zeggen geen lid te zijn, vertrokken zonder adres achter te laten 26, totaal 172; zoodat het aantal leden op 31 December 1912 bedroeg 933, een vooruitgang van 35 leden. Van die 172 leden gingen 86 naar Indië bij het

VACANT

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREENIGING

OPGERICHT 17 APRIL 1897

ERKEND BIJ KON. BESL. VAN 20 APRIL 1903, No. 58, STAATSCOURANT No. 110.

De Vereeniging stelt zich ten doel:

10. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
20. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
- b) het uitgeven van een tijdschrift;
- c) het vormen van een bibliotheek;
- d) het doen circuleeren van tijdschriften;
- e) het houden van verlotingen;
- f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER,
Joan Maetsuyckerstraat 28.

AANVRAAG

VOOR HET

werkend **Lidmaatschap**

DER

HAAGSCHE PHILATELISTEN-VEREEN.

M.

Hierbij deel ik U mede, dat ik ^{werkend} _{correspondeerend} lid der H. P. V. wensch te worden.

Tevens verklaar ik hierbij, dat ik geen handelaar in postzegels ben of plan heb zulks te worden. Ingeval ik evenwel postzegelhandelaar zou worden, zal ik voor het lidmaatschap bedanken. *)

Naam.....
Woonplaats.....
Beroep.....
Leeftijd.....
Voorsteller.....
Hollandsche referenties.....

Handtekening.....
Datum.....

Aan den Secretaris der H. P. V.
— Contributie p. j. f3.- en f2.-
Entree f1.-.

*) Indien men zich opgeeft voor het corresponderend lidmaatschap vervalt deze verklaring.

H. B. in administratie en naar andere afdelingen over, dus niet voor de vereeniging verloren.

Intusschen doet hier het bestuur een beroep op de krachtige medewerking van alle leden om het hunne bij te dragen tot vermeerdering van het ledental.

Statuten.

Deze ondergingen geene wijziging.

Buitengewone Alg. Vergaderingen hadden niet plaats.

Voordrachten, gezell. bijeenkomsten en Tentoonstellingen.

a. Donderdag 4 April 1912 hield de heer J. E. Jasper, controleur B.B. m. v., in het gebouw „Diligentia” eene populaire voordracht over „de Minahassa en de Sangir- en Talaud-Eilanden”, met tal van lichtbeelden, welke voordracht het druk-opgekomen publiek — voor ditmaal hadden de leden met introducties toegang — tot het einde toe op aangename en leerzame wijze geboeid hield.

b. Op Maandag 2 December 1912 hield de heer Th. van Erp, majoor der genie O. I. L., in de bovenzaal der Oranje-Sociëteit een voordracht over: „de Boroëdoer-restauratie” met tal van lichtbeelden. De drukke opkomst der leden — de zaal was stampvol — was wel een bewijs der groote belangstelling in het onderwerp; de voordracht voldeed in alle opzichten aan de verwachting, was bijzonder boeiend en interessant.

Leeszaal:

Het bezoek aan de leeszaal blijft stationair; gemiddeld drie personen daags.

In den loop van het jaar werden eenige boekwerken aangeschaft en van het Min. van Koloniën ten geschenke ontvangen, o. a.: „De Inlandsche Kunstnijverheid in Ned.-Indië”, 2 deelen, door J. E. Jasper en Mas Pirngadi; „Europeesche Organisatiën en Systemen tot ontwikkeling van de Nijverheid en de Kunstnijverheid”, door J. E. Jasper. — Rapporten over toestanden in Suriname, enz. enz.

Restaurant.
Ingevolge het in de algemeene vergadering op 29 Februari 1912 beslotene werden 15 Maart d.a.v. door de financieele commissie de boeken van het restaurant nagezien en in orde bevonden.

De resultaten van de exploitatie gaven ook dit jaar reden tot tevredenheid.
Voor de financieele resultaten verwijzen wij naar het verslag der financieele commissie.

Commissie voor opvoeding, huisvesting, onderwijs, inrichtingen enz.
Zie Rapport der Commissie.

Commissie voor hulp aan werkzoekenden:
Zie Rapport der Commissie.

Uit deze rapporten blijkt, dat de vereeniging en speciaal ook onze afdeling in veler behoeften kan voorzien, dus de commissiën reden van bestaan hebben; doch om ten volle aan haar doel te beantwoorden, hebben zij behalve een krachtig, eensgezind bestuur noodig: krachtige medewerking en sympathie van de leden; is het een eerste vereischte, dat ook de leden hunne belangstelling hechten aan haar werken en streven; maar niet alleen hunnen financieelen, maar ook hunnen moreelen steun in alle opzichten geven.

Wij eindigen dit verslag met de hoop uit te spreken, dat de leden door het maken van propaganda en aanbrengen van nieuwe leden meer en meer mede zullen werken tot den bloei onzer Vereeniging.

(w.g.) PRAKKEN, Voorzitter.

LEDEN Afdeling Den Haag over 1912.

STERKTE OP 1 JANUARI 1912.		BIJGEKOMEN				AFGEGAAN				VERSCHULDIGD OVER 1912.		STERKTE OP 31 DECEMBER 1912.	
I		II		III		IV		V		I + II - V		I + II + III - IV + V	
Aantal.	Bedrag contrib.	Aantal.	Bedrag contrib.	Aantal.	Bedrag contrib.	Aantal.	Bedrag contrib.	Aantal.	Bedrag contrib.	Aantal.	Bedrag contrib.	Aantal.	Bedrag contrib.
898	f 2231.50 *)	110	f 299.—	97	f 266.50	130	f 340.50	42	f 99.50	966	f 2432.—	933	f 2357.—

VERSCHULDIGD OVER			BETAALD OVER			Saldo nog te betalen.	Hierop af te schrijven.	SALDO BALANS.
1911	1912	TOTAAL	1911	1912	TOTAAL			
f 11.50	f 2432.—	f 2442.50	f 2.50	f 2422.— te veel ontv. „ 2.—	f 2424.50 f 2426.50	f 18.—	f 14.50	f 3.50

*) Verschil ontstaan door contributieverhoging van één lid dat ten onrechte was afgevoerd onder Lett. K.

Rekening en Verantwoording der gelden over het jaar 1912.

ONTVANGSTEN.

1912 1 Januari. Voordeelig saldo 1911	f 17.10 1/2
Contributie voor het jaar 1912	- 2426.50
Aan gekweekte renten 1912	- 26.391 1/2
Totaal	f 2470.—

UITGAVEN.

Salaris Algemeenen Secretaris	f 600.—
Huur bureau en leeszaal	- 300.—
Aan het Hoofdbestuur voor 888 leden	- 673.50
Idem voor 66 leden	- 49.50
Contributie Linschoten Vereen., Groene Kruis en Bandelier	- 21.—
Aandeel telefoonbureau	- 21.60
Onkosten lezingen	- 171.35
Innen van contributies, kleine rekeningen, Ind. Gids, Weekblad voor Indië, bureaukosten, porto's Indische couranten, enz.	- 291.31 1/2
Voordeelig saldo op 3 Dec. 1912	- 341.34 1/2
Totaal	f 2470.—

Over 1912 saldo te betalen contributie f 1.50 van Mej. Ledeboer.

Contributie f 2.— P. Heijman, overgegaan naar de afd. Breda.

(w.g.) M. TEN BOSCH—BOSSCHER,
Penningmeesteres.

Maandag 25 Februari 1913.

Gezien en goedgekeurd.

De Commissie van Verificatie:

(w.g.) M. M. G. MAARSCHALK.

(w.g.) E. MARCELLA.

(w.g.) KLUYSKENS.

's-GRAVENHAGE, 26 Februari 1913.

BIJLAGE I.

Verslag over het jaar 1912 der Commissie van opvoeding, onderwijs, huisvesting, enz.

Evenals gedurende het jaar 1911 werd ook in het afgelopen jaar 1912 geen enkele maal de tusschenkomst en het advies der commissie ingeroepen tot plaatsing van Indische kinderen in een geschikt kosthuis; daarentegen kwamen wederom twee en twintig, zoowel schriftelijke als mondelinge, aanvragen van families, die in aanmerking wenschten te komen om de opvoeding van indische kinderen op zich te nemen.

Aan allen werd de mededeeling gedaan, dat het zoo goed als niet voorkomt, dat het advies en de tusschenkomst der Commissie wordt gevraagd om kinderen te plaatsen; dat zulks in den regel alleen geschiedt door personen, die hoegenaamd geen familie of goede kennissen in Nederland hebben.

Zes en tachtig personen stond de Secretaris te woord, die adressen kwamen vragen van goede, niet te dure pensions of gemeubil. kamers, dan wel tot het overnemen van huur en inboedel; pensionhouders, die kennis gaven, dat zij ruimte beschikbaar hadden; in het register „pensions” wenschten te worden opgenomen; informatiën inwonen omtrent scholen, dokters enz.

Klachten over door ons aanbevolen pensions kwamen niet voor; wel eene klacht over één niet in ons register voorkomend pension, waaryan nota werd genomen.

Vijf families kwamen het hun door ons opgegeven pension bij vertrek schriftelijk of mondeling aanbevelen.

Negen aanvragen werden ontvangen om in het register „Pensions” te worden opgenomen, hetgeen met vier, na overlegging van goede getuigschriften, plaats vond.

In de samenstelling der Commissie kwam geene verandering.

(w.g.) J. J. v. SANTEN, Voorzitter.

(w.g.) G. C. A. DE WITT, Secretaris.

Alleen-verkoop

„The Kingal Shoe”

C. M. DE GRAAFF

Piet Heinstraat 86

Tel. 4263 Haag

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” :: DEN HAAG.

THEOSOFIE, DE THEOS. VEREEN. EN DE THEOS. BEWEGING.

50 pag. 8° roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65.

REÏNCARNATIE EN KARMA.

40 pag. 8 roy. Ingen. f 0.25, geb. f 0.65.

DRIE OPSTELLEN OVER KARAKTERVORMING EN OPVOEDING.

100 pag. 8° kl. med. Ingen. f 0.50, geb. f 0.80

COSMOLOGIE,

Elementen der Practische Astrologie.

13 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.50.

COSMOLOGIE,

De Astrologie als Levensleer.

11 vel druks, met figuren tusschen den tekst, en een plaat in vier-kleurendruk. — Uitsluitend geb. f 4.—

door A. E. THIENS.

Het eerste werkje, in brochure-vorm, voorziet in een werkelijke en lang gevoelde behoefte. In een kort, helder, afgerond betoog legt het aan een ieder, en voornamelijk aan den buitenstaander, die zich op de hoogte wenscht te stellen van wat Theosofie eigenlijk is, niet alleen haar verschillende leeringen duidelijk en logisch uiteengezet voor, enz.

Van de „Drie Opstellen over Karaktervorming en Opvoeding” geeft het eerste opstel ons als het ware de essentie van wat verhandeld is tijdens het „Eerste Congres voor Zedelijke Opvoeding”, gehouden te Londen van 25 tot 29 September 1908.

„Theosophia”, Febr. 1911.

We zouden dit boekje een bijzonder groot debiet toewenschen, inzonderheid in die kringen waar opvoedkunde dagelijksch brood is, en waar toch vaak niets dan steenen te vermalen gegeven worden.

In elk geval moest het in geen enkele paedagogische bibliotheek ontbreken.

„Eenheid”, 19 Nov. 1910.

Wij kunnen slechts met moeite den lust bedwingen, uit den rijkdom van diepe gedachten, daarin neergelegd, eenige te citeeren...

„De Avondpost”, 26 Nov. 1910.

Hij wil slechts den overwegenden ernst van het vraagstuk der opvoeding tot ons doen doordringen, hij bedoelt ons aan het vragen en denken te brengen en daarin slaagt hij zeer zeker

„Correspondentieblad van den Nederlandschen Kinderbond”, Aug. 1911.

... een zeer handig boekje, om kennis te nemen van het wezen der theosofie.

„Prov. Drentsche en Asser Ct.”, 14 Nov. 1910.

VERSLAG II.
Verslag der Commissie voor hulp aan werkzoekenden en raad aan naar Indië vertrekkenden.

Van de in het register der werkzaamheden voorlopende personen werden in 1912 drie in eene betrekking als kinderjuffrouw in Indië geplaatst. Drie en twintig personen kwamen aanbeveling vragen, waaronder zes meisjes, om als kinderjuffrouw naar Indië te gaan; eene jongedame voor gouvernante naar Indië; zes dames voor twaarzen eener huishouding; drie jonge meisjes voor hulp in de huishouding; drie gep. O.-I. onderofficieren voor eene hen passende betrekking; terwijl vier dames aanbeveling vroegen voor het geven van lessen in talen en muziek.

Drie en zestig brieven en briefkaarten werden ontvangen en beantwoord betreffende het vragen van inlichtingen op verschillend gebied, terwijl 132 personen mondeling inlichtingen ontvingen.

Veelvuldig waren de vragen naar de adressen van de aanbeveling vragenden voorkomende in de advertentie in het Koloniaal Weekblad.

De aanvragen om baboes voor de terugreis naar Indië als ook om hier te lande dienstbodenwerk te verrichten, namen in aantal toe en overtroffen, op enkele maanden in 't jaar na, de aanbiedingen; druk was de daarover gevoerde correspondentie, hier werd het werk eener geregelde arbeidsbeurs verricht.

Dertien personen werden in het register der werkzoekenden opgenomen en elf afgevoerd, zoodat op 31 December 1912 nog drie en dertig daarin voorkwamen; twaalf, die eene betrekking zoeken, en een en twintig, die aanbeveling vragen voor het geven van lessen in talen, muziek, teekenen, enz. enz.

In de samenstelling der Commissie kwam geene verandering.

(w.g.) P. ZEYDEL, Voorzitter.
 (w.g.) G. C. A. DE WITT, Secretaris.

Klein Notaris-Examen.

Krachtens Kon. besluit dd. 12 Febr. 1913 no. 130 (Staatsblad no. 54) is eene commissie benoemd tot afnemen van het Klein-notarisexamen in Nederland, te weten de heeren: Mr. J. J. Hagen, gep. O.-I. ambtenaar, voorzitter; Mr. H. J. Scheuer, O.-I. ambtenaar, met verlof, tevens secretaris; H. G. C. Denis, kapitein-intendant van het O.-I. Leger, met verlof, Nederlandsch en Oost-Ind. candidaat-notaris.

Tot plaatsvervangende leden, de heeren: Mr. T. J. Dijkstra, gewezen O.-I. ambtenaar, thans griffier bij de arr.-rechtbank te Amsterdam, en J. G. L. Houthuizen, O.-I. notaris met verlof.

Het examen wordt 2 maal 's jaars en wel in de maanden Juni en December te 's Hage gehouden.

Van het Informatie-Bureau:

Ter plaatsing als tijdelijk ingenieur bij den waterstaat en de burgerlijke openbare werken in N.-I., speciaal voor de irrigatie in de Buitenbezittingen, met een verband van vijf jaren, worden gevraagd vier civiel-ingenieurs.

De aanvangsbezoldiging bedraagt f 400 's maands, ingaande met de maand volgende op die van benoeming in Indië en met jaarlijksche verhoogingen, bij gebieken ijver en geschiktheid, ter beoordeeling van den directeur der B. O. W., van f 50 's maands, tot een maximum van f 600. Voor elk vol jaar ingenieurspraktijk in Europa of elders zal het aanvangstraktament verhoogd worden met f 25 boven genoemd bedrag van f 400, doch met behoud van het maximum van f 600. Reis- en verblijfkosten en indemniteiten, zoodrae binnenlandsche verloven, worden verleend volgens de bepalingen, geldende voor ambtenaren in vasten dienst.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden: a. vrije overtocht naar Indië als gouv.-passagier der 1e kl., b. ook voor het wetig gezin; c. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 1500; d. een voorloopig traktament van f 150 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar N.-I.

Zij, die voor uitzending naar N.-I. ter plaatsing op den bovengenoemden voet in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, bij gezegeld adres, vóór 1 Mei a.s. te wenden tot het Dept. van Kol., onder overlegging van de vereischte stukken.

Gehuwden hebben er zich op voor te bereiden, dat hun gezin hen in Indië in den regel niet naar hunne standplaatsen zal kunnen volgen.

(Ned. Staatscourant van 4 April 1913 no. 78.)

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 14 Maart 1913. No. 21

**Benoemingen, enz.
 Civiel Departement.**

Verleend: een jaar verlof aan den ingenieur J. H. Coenen; den hoofdopziener H. I. Ph. van Rossum; den teekenaar J. F. Wolf; den ten commissie W. C. N. van Kuijk; den opziener J. H. Buijten; den assistent-resident P. H. Fröhlich; 9 maanden aan den commies F. L. van Hall; elf maanden aan de onderwijzeres Mej. L. Leijder Haverstroem; 9 maanden aan den onderwijzer B. Gouwman; 10 maanden aan de commies Mej. J. Gel. Ontslagen: op verzoek eervol de onderwijzeres Mevr. A. Ch. W. Smits geboren van Es; de sta-

tionklerk J. F. Pieters; de hulponderwijzer L. M. Picasou.

Benoemd: tot voorzitter van de landraden te Ngawi en Magetan Mr. H. Gele; tot assistent-resident van Langkat N. J. van den Brandhof; tot assistent-resident van Nias Th. C. Rappard; tot assistent-resident van de XIII en IX Koto (Palang-sche Bovenlanden) J. Breukink; van Zuid Nieuw-Guinea L. M. F. Plate; tot referendaris bij het Dep. van Onderwijs en Eeredienst P. de Man; tot onderwijzer te kl. O. Tissing, S. Voorzanger en J. A. Schot; tot ass.-resident van Bandjermasin H. Th. M. Pino Post; van de Doesoelanden (Z.-en O.-afd. van Borneo) W. A. Berkholt; van Koelala Kapoeas J. J. Lans; der Zuid-Oostkust van Borneo H. Ch. Douwes Dekker; van Samarinda A. H. Spaan; tot secretaris der res. Zuider- en Oosterafd. van Borneo B. C. A. J. van Dinter; tot commies te Bandjermasin G. C. H. de Bie.

Ontslagen: op verzoek eervol als luitenant der Chineezen te Djambi Tjia Beng Tjoen.

Benoemd: tot civiel gezaghebber in de res. Timor en Onderh. F. Anten.

Geplaatst: in de residentie Bali en Lombok de controleur J. F. Mirandolle.

Benoemd: tot onderwijzer te Batavia W. J. van Bostel.

Militair Departement.

Verleend: 9 maanden verlof aan den magazijn-meester der 3e Kl. R. Bijkerk; een jaar aan den officier van gezondheid te kl. C. J. W. genaar.

Ontslagen: op verzoek eervol de luitenant-kolonels der infanterie J. Hillring en H. J. van Bremen.

Benoemd: tot loods te Soerabaja J. Ritman en M. Marchant.

Naamlijst van nieuw toegetr. Leden.

	Contributie.
S. Biet,	Amsterdam f 2.50
W. C. van der Palm, Hoofdvert. Amst. Lev. Mij.,	Amsterdam - 2.50
G. Meusink, Jr.	" - 2.-
D. Nieuwland, 1e Luit. Inf. O.-I. L.,	" - 2.50
	Anna Paulowna - 2.50
J. Kouwenaar, Kapt. Inf. O.-I. L.,	Arnhem - 2.50
Mevr. de Wed. E. A. Sleijster, geb. Etyy,	Arnhem - 5.-
G. J. Hupkes, Dir. Ned.-Indië Industr.,	Doetinchem - 3.-
C. M. Buijs, Cand. Ind. Ambt.,	's Hage 2.50
B. J. G. Hoogewid, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
E. F. G. Tonswend, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
F. K. W. Lammers, Cand. Ind. Ambt. Rijsw.	" - 2.50
J. Ch. v. d. Belt, gep. kol. I. L.,	's Hage - 2.50
Mej. A. van Loghem, Leerares N.-I.,	" - 2.-
H. Remmert	" - 2.50
W. H. Hoedt, Ass.-Res.,	" - 6.-
C. C. Ouwerling, Contr. B.B.,	" - 2.50
D. Heijting, Contr. B.B.,	" - 2.40
E. 't Sas,	" - 2.50
Mejuffr. A. Henny	" - 2.-
C. Nijenhuis, gep. Luit.-Kol. O.-I. L.,	" - 2.50
J. Junius, Cand. Recht. Ambt.,	" - 2.-
Mevr. de Wed. H. H. Donker Curtius geb. Palm	" - 2.50
Mevr. J. G. Janssens, geb. Leidelseijer	" - 2.50
H. E. E. van Leijden, gep. Mil. Apoth.,	" - 2.-
Mevr. de Wed. P. Dannenberg	" - 2.-
Dr. F. J. Sjesman, zenuwarts,	" - 2.-
Mevr. de Wed. K. W. Hamilton of Silverthoehil, geb. J. van Slooten	" - 2.-
Mevr. de Wed. J. L. Koster, geb. M.	" - 2.-
H. Brsse v. Reede v. Oudshoorn,	" - 2.-
D. J. Meultijk, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.-
A. W. Visser,	" - 5.-
A. Roes,	Haarlem - 2.-
Jhr. Mr. W. B. Sandberg, Burgemeester van Haarlem	- 5.-
Dr. J. D. Bierens de Haan (Aardenhout)	Haarlem - 2.-
M. A. Carp,	" - 5.-
A. Bierens de Haan,	" - 5.-
Ch. J. Famet	" - 2.-
Mevr. N. Botje-Bakker,	" - 2.-
J. Brandenburg,	" - 2.-
D. Weddink,	" - 2.-
G. Ström, Kapt. Inf. O.-I. L.,	Kampen - 2.-
C. C. J. Maassou, Cand. Ind. Ambt.,	Leiden - 2.50
D. J. Pronk, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.40
E. Tacoma, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
B. Boelstra, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
D. G. v/d Meer Mohr Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
A. Stuurman, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
J. P. de Kat Angelino, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
L. C. Heijting, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
J. W. A. Boots, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
C. W. A. Abbenhuis, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
Th. Neijls, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
C. C. v. Helsdigen, Contr. B.B.,	" - 2.50
G. Gorter, Direct. Kweeksch. v. Onderwijzeressen,	Nijmegen - 2.50
J. de Graaf,	Rotterdam - 2.50
J. H. Fresson, Cand. Ind. Ambt.,	" - 2.50
Dr. P. A. A. F. Eijken, Dir. Apoth. 2e kl. N.-I.,	Utrecht - 2.-
L. Moens, Onderwijzer,	Palembang - 2.50
Th. Linscheer,	Paramaribo - 2.50

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep.'s-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE:

- M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
- F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
- N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
- C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
- M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
- C. P. v. d. Bijlaardt, Grootte Markt 22.
- J. Damen, Weimarstraat 20.
- Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
- Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
- C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
- J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goestsstraat 29.
- A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
- J. J. Hofman, Schenkweg 4.
- K. Holm, Vaillantlaan 157.
- A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
- J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
- C. de Jong, 1e v. d. Boschstraat 45.
- Ph. Luyckx, Westeinde 341.
- Firma Mouton, Javastraat 29.
- Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
- J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
- J. J. Schoevers, Noordeinde 122a.
- Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
- M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
- E. Sybolls, Riouwstraat 48.
- J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
- W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
- C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan.
- G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
- H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

- J. v. Bauren, Kanaalweg 53.
- M. den Heijer, Keizerstraat 167.
- J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK

- B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

- J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

- H. Blom, Binnenwatersloot.
- I. A. Filedt Kok, Oude Delft.
- S. J. Fischer, Grootte Markt.
- A. Nijdam, Burgwal.
- A. L. Oversluys.
- C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
- W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

- I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

- W. G. Hays.

te MIDDELHARNIS:

- A. Teepe.

Marque Deposée „Au-Condor”
LA HAYE — PLEIN 8
 PAYS BAS
FRED. MOMMAERTS-DEGELLER
 Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
 EXPORTATION IMPORTATION
 EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

VERSCHEENEN: de VIERDE DRUK van:

**DE AFRICHTING VAN
 DEN POLITIEHOND,
 DEN AMBULANCE-
 EN OORLOGSHOND**

EENE BEKNOPTE HANDLEIDING

door
 M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „Cynophilia”, gehouden van 22 tot 24 April 1910 te Amsterdam.

- 1e Druk December 1908
- 2e Druk Februari 1909
- 3e Druk April 1910
- 4e Druk Maart 1913

Prijs geb. f 1.25. — Prijs geb. f 1.25.

UITGAVE DER
 N. V. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
 DEN HAAG.
 TELEF. INTERC. Nos. 4424 en 4404.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.
Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat 56.

Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal.

Twee dames voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; waarvan ééne met hoofd-acté middelb. Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal.

Twee dames voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee dames v. vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Vier jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië, waaronder twee die reeds in Indië waren.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Jongedame, diploma boekhouden en Engelsche handelscorrespondentie en bekend met machineschrijven en stenografie.

Dame, m. l., prot., West-Indische, voor gezelschap bij oude dame of voor waarnemen huishouding.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch.
	Maleisch.
	Madoereesch.
H. TH. KAL, Schiedamsche Singel 83, Rotterdam,	Javaansch.
	Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven,
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. **Onze West:**

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Acht dames en een heer voor pianollessen.

Jonge wed., verpleegster, om met familie, voor toezicht kinderen of verpleging ziekelijke dame, de reis mee naar Indië te maken.

Drie Dames voor waarneming huishouding, ook bij oude dame of heer.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame v/h. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene dame voor 't geven van lessen in de Fransche taal

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekw. linnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Gep. O.-I. ambt. voor „schrijven van schetsen in Holl. en Ind. bladen (tijdschriften) over Ned. b.v. Friesehe en Ind. onderwerpen van verschillenden aard”.

Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.

Beschaafd jong meisje voor hulp aan kinderen om de reis naar Indië mee te maken, liefst in 't najaar.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”,
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT — ELECTRISCH LICHT — CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.
PLATS DU JOUR 50 Ct. — DINERS VAN 11.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74, DEN HAAG.
ONDERGOEDEREN
OOK IN ECHT JAEGER.

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD
Spuistraat 69 - 's-HAGE
Telefoon 5470.

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN-
ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.
REPARATIE-INRICHTING.

Frans van Wijk en Zonen,

24 Vlamingstraat,
DEN HAAG.

Hulshoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

Telefoon H 7057.

C. P. A. NICOLAI

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN
RUIME KEUZE. NIEUWSTE MODELLEN.
DUNKLERSTRAAT 33 HOEK VALERIUSSTRAAT.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen-
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

VACANT

Brengt een bezoek aan
„BOEATAN”,
Magazijn van
Indische Kunstnijverheid,
Heulstraat, Den Haag.
Vrij entree.
THEE VAN 3—6.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER“
 ELITE BIOSCOPE
 PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag **MATINÉE.**
 ENTREE: 50 en 25 Cent voor de **MATINÉE'S**, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30 voor de **AVOND-VOORSTELLINGEN.**

VACANT

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Ultrustingten.

VRAAGT <i>Krul's</i> HOPJES.	VRAAGT <i>Krul's</i> CHOCOLADE.	VRAAGT <i>Krul's</i> BONBONS.
--	---	---

VACANT

INDIË Families die eertlang naar Indië vertrekken, of zij, die repatriëren, vinden in onze Firma steeds een vertrouwd en goedkoop adres. Wij **verschepen wekelijks groote zendingen** en zijn daardoor in staat, **minstens 40 pCt beneden** de prijzen in Indië te leveren.

Enkele artikelen uit onze groote collectie.

Fijne Ind. Flanel f 7.95 (30 el)	Graslinnen (Spreiengoed) 162 cM. f 18.75 (42 el)
Souple Shirting „ 11.95 (54 el)	180 „ „ 22.80 (42 el)
Reformstof f 5.90, f 7.—, f 8.90 (30 el)	200 „ „ 26.80 (42 el)
Badhanddoeken f 6.50, f 7.90 (doz.)	250 „ „ 46.— (48 el)
Badstof 70 cM. br. f 0.46 per (el)	Witte Handdoeken f 2.75 (doz.)

Reclame-Dril voor Heeren-Costumes f 0.46 per yard.
 Rolsloopen f 6.95. Lingeries. Beddelakens.

FIRMA H. BONEFAAS, Hengelo (O.), Den Haag, Beeklaan 466. **Fabriek en Export.**

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

GRANDS MAGASINS A LA BELLE DENTELLIÈRE

156 NOORDEINDE - DEN HAAG

Echte Kanten en Kunstnaaldwerken

Bezichtiging geheel vrij :: Geopend van Maandag tot Vrijdag

KANTEN VOOR KABAYA'S WASCHECHTE LINTEN

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven voor het **hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen. „Oost en West“**: f.....

NAAM: WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag.

GALERIES MODERNES

L. DE VRIES

DEN HAAG - Hoogstraat 4
 TELEFOON 815.

SPECIALITEIT IN BEGARNEERDE EN ONGEGARNEERDE DAMESHOEDEN
 ENORME SORTERING **BILLIJKE PRIJZEN**

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST“
 LAAN v. MEERDERVOORT 187.
 Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenheid van **OOSTERSCHE GERECHTEN.**
 ZORZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD,
 BILLIJK TARIEF.

TJOBALAH SATOE KALI,
 TEMTOENANTIDATANG KEMBALI
 Plat du Jour à f 1.50.
 Diners vanaf f 1.75.

Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van bezorgloon. ::

JAEGER

is voor ons klimaat de **BESTE ONDERKLEEDING.**

L. VAN DER VIJVER,
 Korte Houtstraat 14c

en **SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.**

GROOTE KEUZE in:
 NORMAAL WOLLEN en **HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.**

half wol f 0.65
 heel wol f 1.20

half wol f 0.75
 heel wol f 1.35

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

half wol f 1.35
 heel wol f 2.40

Goederen worden op zicht gezonden.
 Tel. No. 2318.

NEDERLANDSCHE ELECTRISCHE OXIGENOL of NATUUR WASSCH-, BLEEK- en STRIJKRIJCHTING.
INGERICHT VOLGENS DE EISCHEN DES TIJDS

J. NIEUKERKE, van Diemenstraat 87.

OXIGENOL is zuurstof, vervangt CHLOOR.

Volgens Dr. FURNEE's Scheikundige verklaring geheel onschadelijk. Tast de Vezel van het te wasschen Goed niet aan. Ook niet schadelijk voor Gekleurde of Witte Goederen. Apteeren van alle soorten GORDIJNEN. Wasschen van DEKENS en SPREIEN.

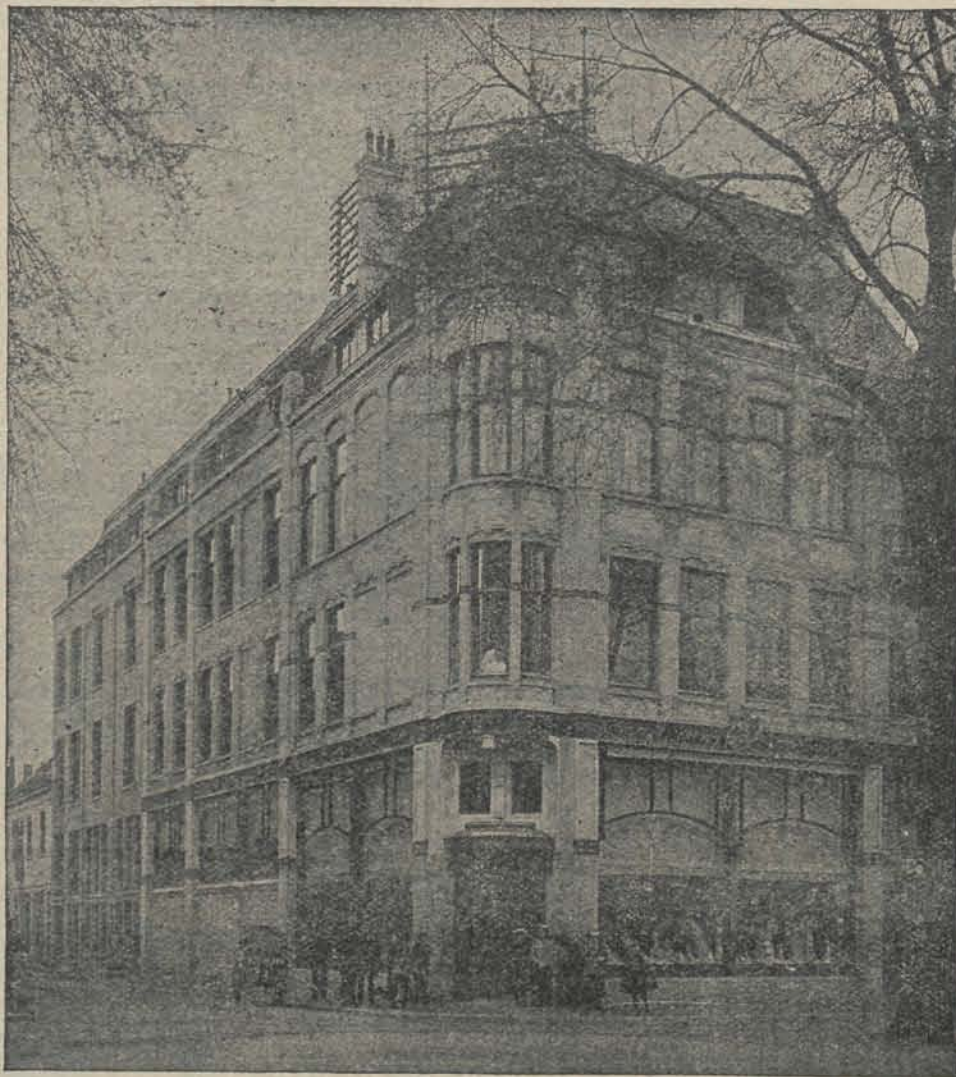
VACANT

Firma J. M. J. VAN WIELIK,

Noordeinde 9 en Hartogstraat 1,

LEVERANCIERS VAN

**BINNEN- EN BUITENLANDSCHE
DECORATIËN EN ORDELINTEN
's-GRAVENHAGE.**

Fournisseurs
de S. M. la Reine.

Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

A. A. BOLT

CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

VACANT

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHEIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttel bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het weekblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

**Weekblad
voor Indië**

onder Hoofdredactie van

M. VAN GEUNS, te SOERABAJA

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den
agent voor Nederland: Uitgevers
Maatsch. „Het Gemeenschappelijk
belang” Nieuwe Molstraat 20,
DEN HAAG

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat: Wilhelminastraat 105, Den Haag.

Administratie: Koepoortweg 107, Hoorn.

Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: FELIX ORTT,
Soest, waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den
Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en
alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”
onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs 12.— p. Jaar.
F. ORTT. Bekroond Propagandageschrift, 5 cents;
Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme
bezien van de economische en de ethische zijde,
5 cents; Drankzacht en hoe die tegen te gaan,
10 cents. — LEO TOLSTOY. De eerste stap, 10 cts.
— Kookboek van Mevr. VALK, f1.25.